

Голос України

Влада - Радам!

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 211 (1961) ♦ Вівторок, 3 листопада 1998 року ♦ Ціна договірна

3

листопада

✓ 100 років тому народився видатний український поет-лірик Д. Фальківський (Левчук) (1898—1934)

✓ Минає 110 років від дня народження драматурга, театрознавця, педагога Я. Мамонтова (1888—1940)

✓ День народження російського й українського письменника Е. Баррицького (1895—1934)

Реальна сила, яка може об'єднати суспільство, — це 230 тисяч депутатів усіх рівнів

Таку думку висловив Голова Верховної Ради України Олександр Ткаченко, перебуваючи на Полтавщині

У пошуках консенсусу

Голова Верховної Ради України Олександр Ткаченко провів прес-конференцію за підсумками зомісячної роботи другої сесії парламенту 14 скликання.

Це була складна і напружена праця. Головну увагу Верховна Рада зосереджувала передусім на законопроектах з питань соціально-економічної політики та реалізації антикризових заходів. Загалом за цей період розглянуто більш як 120 проектів законів, серед них 29 подані Президентом, 55 — Кабінетом міністрів, 40 — народними депутатами. Остаточного прийнято 28 законів, у тому числі до 14 внесено зміни, ратифіковано 7 міжнародних угод, одну денонсовано. Парламентарії ухвалили три закони з пропозиціями Президента, подолали президентське вето на закон про тимчасову заборону підвищення цін і тарифів на житлово-комунальні послуги та проїзд у громадському транспорті.

Далеко не однозначне ставлення виявили народні обранці до 35 урядових законопроектів, пов'язаних із антикризовими заходами. Із 15, що було розглянуто в сесійному залі, сім відхилено.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Акценти

Закон проти конфронтації

Будь-які спроби змінити політичний курс в Україні ведуть до «тотальних і неконтрольованих катаклізмів». Посягання на територіальну цілісність держави, намагання розпалити міжнаціональну чи міжконфесійну ворожнечу не пройдуть, бо проти них буде спрямовано всю силу закону. Таке переконання висловив Президент України Леонід Кучма на урочистих зборах у Львові, присвячених 80-літтю проголошення Західно-Української Народної Республіки.

(Закінчення на 3-й стор.).

ІДЕЇ, які оволодівають масами, стають непереможними. Цей класичний вислів ніколи не втрачав актуальності. Ось уже сім років вільне громадянство незалежної України сподівається на таку ідею, яка змобілізувала б його для рішучого поступу.

Тим часом за кількістю партій Україна випередила своїх сусідів, а за вмінням

«клонувати» партійні програми ми не маємо собі рівних. Нещодавно проголошена нова партія збагатила політичну палітру ще й поетичною назвою «За красиву Україну».

Оточений тісним кільцем з давніх-давен поетичних полтавців — хліборобів КСП ім. Леніна у селі Вовчик Лубенського району, Голова Верховної Ради Олек-

сандр Ткаченко, відповідаючи на десятки запитань, зокрема, сказав:

— Назвіть мені таку партію, яка сьогодні могла б узяти відповідальність на себе і зуміла вивести Україну з кризи. Я з радістю піду працювати на таку партію. Не під силу це ні Селянській партії, до якої я належу, ні жодній іншій партії.

(Закінчення на 2—3-й стор.).

Бюджетові — тверду основу

Голова Верховної Ради Олександр Ткаченко на нараді парламентських груп і фракцій відзначив, що минулого місяця прийнято 17 законів проти 11 у вересні. Щоправда, тут же Олександр Миколайович зауважив, що у півтора разу зростає кількість законів, які прийнято не в цілому, а в першому

чи другому читанні. Він також звернув увагу на необхідність прийняття законопроектів з антикризовими заходами, запропонованих урядом. Як зазначалося, з більш як трьох десятків таких документів на розгляд ВР від комітетів надійшло трохи більше десяти.

(Закінчення на 2-й стор.).

Від жнив до дефіциту рукою подати

В МінАПК стверджують: бурякозбиральна епопея на фінішній прямій. Копати залишилося 8% площ. З 792 тисяч гектарів «добуто» майже 15 мільйонів тонн коренів. З них 13,5 мільйона уже потрапили на переробні підприємства.

Низька віддача «цукрових» плантацій (середня вро-

жайність — 187 центнерів з гектара) дасть змогу зварити менше 1,7 мільйона тонн солодких кристалів. Це трохи більше, ніж потрібно для внутрішнього споживання. Тож якщо Росії раптом знадобляться передбачені двосторонньою угодою 600 тисяч тонн українського бурякового цукру, «солодкий» дефіцит у державі аж ніяк не виключений.

Врожай-98

Передплата-99

«Голос України» проводить серед своїх передплатників розіграш лотереї. Тим, хто зробив свій вибір і передплатив нашу газету щонайменше на півроку, необхідно надіслати до редакції копію передплатної квитанції. На конверті обов'язково зробить позначку «Лотерея «ГУ»-99». Розігруватимуться найрізноманітніші товари. І все це завдяки нашим спонсорам:

23. Полтавському консервному заводу (директор Анатолій Лялін) — набори консервованої продукції.

24. Опішнянському заводу «Художній керамік» (директор Микола Задорожний) — сувеніри з кераміки.

25. Полтавському ВАТ «Облагрпостач» (генеральний директор Петро Ківшик) — товари побутового призначення.

Друзі! Стежте за газетою. Щодо нас збільшується асортимент товарів для розіграшу лотереї.

Спробуй і вииграй!

О Страйк ремонтників Запорізької АЕС, які вимагали виплати за боргованості із зарплати, перервано для проведення переговорів з керівництвом станції.

О Сьогодні в санаторії «Жовтень», у Кончі-Заспі під Києвом, відбудеться міждержавна україно-білоруська конференція з проблеми організації відпочинку дітей, потерпілих внаслідок Чорнобильської катастрофи.

P.S.

У номер

✓ Крим

«Кожному городу...»

У Гаспрі 30 делегатів найбільших міст держави на засіданні координаційної ради представників муніципальних рухів України, створених з ініціативи кількох громадських організацій і президентського фонду розвитку місцевого самоврядування, розробляли національну програму освітньої та інформаційної діяльності в галузі самоврядування на місцях та муніципального розвитку.

Учасники «мозкового штурму» сподіваються, що підсумком їх роботи буде прийняття двох концепцій — освітньої та інформаційної політики українського муніципального руху.

✓ Кіровоград

Є перший кандидат

Делегати четвертої конференції Кіровоградської обласної організації Селянської партії України одностайно висунули свого лідера Андрія Скляренка кандидатом у народні депутати по 101-му Знам'янському виборчому округу.

Попередній народний обранець Олег Кухарчук нещодавно трагічно загинув. Тож Центровиборчком прийняв рішення про проведення в окрузі нових виборів.

✓ Житомир

Якщо доживемо і зйдемося

Лідер парламентської фракції «Лівий центр», голова Комітету ВР з питань аграрної політики та земельних відносин Олександр Мороз на зустрічі з викладачами і студентами вузів Житомира, депутатами міськради висловився за зміни до Закону про вибори Президента України, які дають право висувати кандидатів лише політичним партіям і самовисуванням. О. Мороз вважає, що дільничні виборчі комісії необхідно формувати лише з представників кандидатів у президенти, а під час виборів заборонити голосування у військових частинах і тюрмах, оскільки там, на його думку, є найбільша ймовірність фальсифікацій. Відповідаючи на запитання, чи буде він висувати свою кандидатуру на президентських виборах, экс-голова парламенту сказав, що йому сьогодні складно про це говорити. «По-перше, треба дожити до виборів, а по-друге, необхідно зробити так, щоб частина політичних сил і виборців зійшлися на моїй кандидатурі», — зазначив він.

✓ Київ

Бурхлива діяльність. Хоча б у програмі

Центральне місце в новій програмі діяльності уряду, поданій до Верховної Ради, як повідомив на зустрічі з журналістами вице-прем'єр-міністр Микола Білоблоский, відведено вирішенню соціальних проблем. Найгострішою серед них залишається заборгованість по зарплаті та соціальних виплатах. Серед передбачених урядом заходів, зокрема, спрямування 75% всіх надходжень до держбюджету на першочергові виплати. За словами М. Білоблоского, уже сьогодні ажиотаж додаткових заходів для поповнення Пенсійного фонду, як, скажімо, збори від продажу золотих виробів, автомобілів і валюти. На початок наступного року заплановано проведення першого етапу пенсійної реформи. Віце-прем'єр перекопаний: щоб розв'язати проблему заборгованості і розрахуватися з людьми, вітчизняні підприємства повинні виходити на нові ринки зі своєю конкурентоспроможною продукцією. У свою чергу держава інвестуватиме програми розвитку малого і середнього бізнесу, повідомляє «Інтерфакс—Україна».

Скільки нас — це докір вам

Указом Президента України в нашій державі буде створено службу громадянства і реєстрації фізичних осіб. Отож відтепер завдання нас порахувати, видавати внутрішні й закордонні паспорти, що досі виконували паспортні органи внутрішніх справ, передає до системи Міністерства юстиції. Кабінету міністрів доручено до 1 березня 1999 року затвердити положення про службу громадянства і забезпечити поєднання передавання в органи юстиції штатної чисельності та матеріально-технічної бази паспортного підрозділу органів внутрішніх справ.

До речі, наступного року на нас чекає ще одна подія — всеукраїнський перепис населення. Досить цікаво оцінює її народний депутат України Анатолій Ермак.

На зустрічі парламентаріїв від Запорізької області з керівництвом облдержадміністрації він заявив, що перепис населення буде для нинішньої влади «малопримітним». Адже той факт, що нас поменшало, стане документальним свідченням діяльності нинішнього уряду.

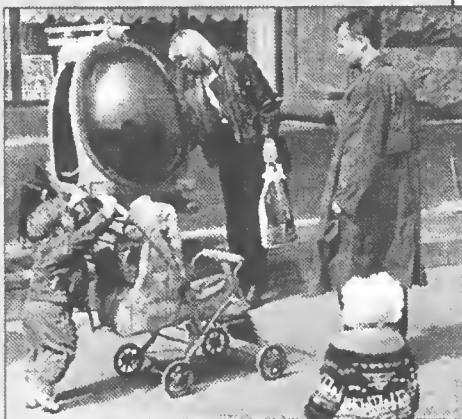

Фото
Юрія
ВЕНГЕРЕША.

Реальна сила, яка може

(Початок на 1-й стор.).

Як морозивом можна людей нагодувати

Хто має можливість бути у селах України, у районних містечках, звертає увагу на те, що на базарах найшвидше ряди — молочні. Ще на підступах до них хлопчачі і дівчатка,

«Ескімо» геть відкинуло конкурентів високою якістю і помірною ціною.

Економіка така: за 9 місяців нинішнього року завод закупив молока 14 тисяч 516 тонн — 323 грн. за тону з дотацією у господарствах Лубенського, Чорнухінського, Оржицького, Лохвицького районів, у тому числі від селян — 11 відсотків. Поло-

Нарада голів обласних рад України, голів районних рад, сіл, селищ і міст Полтавської області зібрала 672 учасники.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

бабусі-пенсіонерки і червоношкі молодіці навперерей пропонують молоко, сир, сметану, ряжанку, кефір, вершкове масло домашнього виробництва. В Україні — приватний молочний бум. Скрізь — на Херсонщині і Закарпатті, Вінниччині і Полтавщині від селян почуєте скарги: молока немає де діти, молоко — пропадає, а це чи не єдина жива копійка, коли колгоспники не бачать місяцями зарплати, а пенсіонери — пенсій.

Ситуація зрозуміла. Поглов'я корів у селянських господарствах збільшилося, у колективних — скоротилося вдвоє, втрое, а то й зовсім занепало. Причиною занепаду стало не так перевиробництво молока, як те, що більшість молокозаводів опинилася на межі банкрутства — технології для тривалого зберігання молока нема, сучасної тари — нема, енергоносії дорогі, одне слово, молокозаводи ледь живітють, а молоко діти немає де. Класичний приклад економічної кризи.

Опинившись у кризовому вирі, директор Лубенського молокозаводу Василь Максимов аж ніяк не мав наміру опускатися на дно, а шукав виходу. Створили відкрите акціонерне товариство, в якому 37 відсотків акцій належить трудовому колективу, 63 — працівникам сільськогосподарських підприємств. І вловили запит — морозиво. Добили кредити від Європейського банку реконструкції та розвитку, закупили сучасну італійську лінію «Технолайн-500» для виробництва морозива потужністю п'ять тисяч упаковок за годину. І незабаром лубенське

вину переробили на морозиво, а 21 відсоток — на вершкове масло, 19 — на молокопродукцію, 11 — на інше, у тому числі і на знежирений сир, який Угорщина вже купила на 483 тисячі німецьких марок. Обсяг товарної продукції за 9 місяців становив 8 мільйонів 644 тис. грн.

Виробникам товарної продукції — колективним господарствам заплатили дотацій 1 мільйон 79 тисяч грн., у бюджет — 1 мільйон 619 тис. грн. На заводі працюють 329 чоловік, з них більше половини — жінки, середня зарплата — 278 грн., заборгованостей із зарплати — нема, до Пенсійного фонду — нема.

З чистого прибутку за 9 місяців 1 мільйон 266 тис. грн. купили 6 молокозаводів, 10-тонний «МАЗ» з холодильним обладнанням, силосозбиральний комбайн. Отаке морозиво.

Усе це побачили і про все дізналися голови обласних рад, керівники Верховної Ради Автономної Республіки Крим, Київської та Севастопольської міських рад дорогою на Полтаву, де мала відбутися нарада, організована Верховною Радою України.

Підсумовуючи бачене, Голова Верховної Ради Олександр Ткаченко сказав:

— Хвала і честь господарникам, які не розгубилися у ринковій стихії і зуміли так налагодити виробництво, що це приносить користь людям і державі. Але всіх людей морозивом не нагодуєш.

Істина цих слів у тому, що посередники забирають заводське «Ескімо» за 39 коп., продають його за 80 коп., і з цієї половини грошей на

відміну від «заводської половини» товаровиробникові вже не перепадає жодної копійки. А де йому, бідоласі, брати гроші на поповнення молочного стада, технічне оснащення ферм, племінну роботу, оплату праці тваринників? І тут з усією повнотою поставало питання, що негаразд, ой, негаразд у державі з політикою паритету цін, особливо на сільськогосподарську продукцію.

Ми так бідно ще ніколи не жили

Село Вовчик — багате село. 70 відсотків селянських будинків газифіковано, у селі — два клуби, школа-ліцей, лікарня. Гордість місцевих патріотів — сільський краєзнавчий музей, який з інтересом оглянули голови обласних рад. Лікарня і школа-ліцей одержали від Верховної Ради України подарунки — медикаменти на суму понад 5 тис. грн. та комп'ютерний клас.

Голова сільради Володимир Шостак змалював соціальний портрет села: дві тисячі жителів, серед них — 857 пенсіонерів. Нещодавно пенсію розносили за червень. Селяни тримають 425 корів. 309 учнів у школі харчуються безплатно.

А Михайло Калініченко, який годує у колгоспі, нині КСП, уже 33-й рік, «розстелив» економіку господарства: мають 5070 га землі, з них — 3920 га ріллі, 380 га лісу. Дійне стадо налічує 1028 корів, на відгодівлі — 3600 свиней. Працюють у колгоспі 458 селян. Живими грішми зарплату виплачували у квітні, відтоді — такими-сякими продуктами. Боргів до

Бюджету — тверду основу

(Початок на 1-й стор.).

Було також звернуто увагу на низьку результативність прийняття так званих ратифікаційних законів. Лише на минулому сесійному тижні не вдалося розглянути 10 таких документів. А тому, як зауважив Голова Верховної Ради, він, користуючись своїм правом, віднині пропонуватиме розглядати по два таких закони наприкінці засідання.

Окрема тема розмови — графік розгляду проектів держбюджету України на 1999 рік. Таких проектів виявилось два — урядовий та розроблений профільним Комітетом з питань бюджету. Як зауважила голова комітету Юлія Тимошенко, їхній проект спрямований на те, щоб парламент не просто декоративно виконав свою функцію — затвердження бюджету, а виходив з реальних цифр.

Після тривалих дебатов зійшлися на основних пропозиціях профільного комітету, який пропонує ретельніше вивчити макроекономічні показники, закладені до проекту бюджету, отримати від уряду технологію подання основних бюджетних показників, збільшити строки ознайомлення народних депутатів із цими документами, щоб до 23 грудня прийняти основний фінансовий закон України. Разом з тим було підтримано і пропозицію присутніх на засіданні урядовців про початок консультацій авторів проекту бюджету від уряду з парламентськими фахівцями. Схвально сприйняли учасники на-

ради і пропозицію про розгляд паралельно з питанням про держбюджет програми діяльності уряду.

На цьому ж засіданні було зауважено про нелегітимність створення на минулих засіданнях парламенту слідчої комісії з питань діяльності Національного банку України, і тому вирішили не розглядати питання про персональний склад комісії.

Схвально сприйняли учасники наради одне з організаційних нововведень, яке полягає у тому, що перед винесенням того чи іншого питання на розгляд у сесійний зал варто з'ясувати позицію керівників парламентських фракцій і таким чином уникнути подання на розгляд сесії так званих непрохідних законопроектів.

Серед основних питань, винесених на розгляд сесії 3—6, а також 10 листопада, — проекти законів про вибори Президента України; про раду НБУ; про межу малозабезпеченості та мінімальної заробітної плати; про столицю України; про оплату праці; про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні тощо. Особливу увагу парламент хоче звернути на стан справ у сільському господарстві і тому має розглянути інформацію уряду про виконання урядової постанови про заходи зі стабілізації сільськогосподарського виробництва, а також проект постанови про додаткові заходи із забезпечення сільгосподаровиробників пально-мастильними матеріалами.

Анатолій БЕНЬ.

Лубенське «Ескімо» відкинуло конкурентів високою якістю

об'єднати суспільство

Пенсійного фонду мають — 92 тис. грн., на картотеці — 312 тис.

За п'ять останніх років не купили жодного трактора, вантажівки, комбайна. Різко знизилася врожайність — нема грошей на мінеральні добрива. З нинішнього врожаю тримають у «загашнику» пшеницю — не хочуть продавати за ціною 100 грн. за тону. Який це паритет цін?

— Ми так бідно ще ніколи не жили, — закінчив свою інформацію старий голова. — А я так пишався своїми селянами, коли бачив їх на святах гарно вдягнених, охайних, чистих. А тепер ходять вони у фуфайках та драних чоботах.

У фуфайках та драпому взутті зустрічалися селяни по всій дорозі від Вовчики до самої Полтави.

Машинка, яка друкує гроші

Інститут свинарства Української академії аграрних наук має полтавську прописку, але знайшовся далеко від місця Полтави. Зі шкільних підручників відомі велика біла порода свиней, українська м'ясна порода, полтавська м'ясна порода.

Хоча українцям приписують особливу любов до сала, проте саме слово «свиня» ми часто вживаємо, як лайку. Тим часом у багатьох країнах, стверджує доктор біологічних наук, професор інституту Віктор Коваленко, свиня є символом доброти, спокою, достатку. Останні дослідження взагалі вразили. Вчені підрахували так звані точки розуму у людини — 224, на другому місці дельфін — 120, на третьому мавпи — 93, на четвертому свині — 62, далі — собака, кіт тощо. І організм свині дуже подібний до людського.

Директор інституту академік Валентин Рибалко навів світову статистику з виробництва м'яса. Свинина посідає 39 відсотків, яловичина — 27, птиця — 26.

Рекордом вважають 1971 рік, тоді в Україні налічувалося 21,4 мільйона свиней. От коли можна було нагодувати салом пів-Європи. І все це було. Нині в Україні 8 млн. свиней. Якими темпами треба було руйнувати сільське господарство, щоб отак скотилися?

Учені вважають, що за 2-2,5 року поголів'я можна відновити. Для цього треба мати один мільйон свиноматок. Ве-

ликі свиноматки мають одержати кредити, а держава встановити паритет цін. Для племінної роботи необхідно виділити попервах хоча б 10-15 млн. грн. Без цього свинарство приречене на занепад. 1,5-2 млн. тонн м'яса — це 6 млрд. грн. — ось де друкарська машинка грошей для забезпечення того ж Пенсійного фонду.

Заборгованість із зарплати в інституті сягнула за 70 тисяч гривень.

3 якими темпами розвалювали економіку, з такими треба й відновлювати

Нарада голів обласних рад України, голів районних рад, сіл, селищ і міст Полтавської області збрала 672 учасників.

З інформаціями «Про діяльність обласної ради в реалізації положень Закону «Про місцеве самоврядування в Україні» з питань соціально-економічного та культурного розвитку регіону» та «Про практику взаємодії міської та обласної рад з розв'язання актуальних соціально-економічних проблем обласного центру» виступили голова Полтавської облради Олександр Полівець і полтавський міський голова Анатолій Кукоба.

Свої думки, пропозиції, критичні зауваження висловили голова Шиняцької райради Олексій Гарасюта, сільський голова села Бабичівки Глобинського району Галина Мацак, Карлівський міський голова Михайло Скребець, голова постійної комісії облради з питань агрокомплексу Олександр Коросташов, голова Зінківської райради Петро Василінка, сільський голова села Багачки Першої Наталія Горбик, голова КСП «Україна» Володимир Вербицький, народний депутат Олександр Масенко, голова Полтавської облдержадміністрації Олександр Колесніков.

Промовці наголошували, що ніхто не має такого безпосереднього контакту з людьми, як ради, і ніхто краще від них не знає проблем села, району, міста, області.

Полтавщина, область, яка налічує 1 млн. 760 тис. населення, посідає п'яте місце в державі за обсягом промислового виробництва, видобуває 24 відсотки нафти, 40 відсотків газу, є другою з ви-

робництва молока, пожинає, як і інші регіони, грікі плоди нинішньої економічної політики. У промисловості 70 відсотків підприємств — збиткові, у селі ще гірше — збиткові господарства становлять 90 відсотків. Область є донором державного бюджету, до якого відраховує 1,5 млрд. грн., а їй повертається 400 млн.

Більш як півтора року представницькі органи області працюють у правовому полі Закону «Про місцеве самоврядування в Україні». За цей час набуто певного досвіду, однак виявилися й істотні перешкоди на шляху реального народовладдя. Передусім необхідно виробити нові підходи до бюджетної політики та до питань власності.

Міський голова Полтави Анатолій Кукоба, зокрема, відзначив, що суперечки, як планувати бюджет — «знизити чи «згори», ні до чого не приведуть. Тим часом є критерії. Це — нормативи бюджетного забезпечення на одного мешканця, розробити які було доручено Кабміну і який цього доручення не виконав.

Промовці зверталися до Верховної Ради з проханням прискорити прийняття законів про комунальну власність, про місцеві податки і збори, які регламентує декрет, виданий ще у 1993 році, про муніципальну службу.

Керівники місцевих представницьких органів наводили приклади, коли в сільрадах через борги відключають телефони, навіть письмове приладдя немає за що купити. Місячна зарплата працівників рад становить 85—115 грн., і регулює її чомусь Кабінет міністрів.

На нараді з промовою виступив Голова Верховної Ради Олександр Ткаченко, який сказав, що ВР започатковує систематичну роботу з керівниками місцевих рад, які треба писати не тільки з великої літери, як раніше писалося. Стан економіки погіршується, а це потребує рішучих дій. Сім років ми розвалювали економіку, а тепер такими ж темпами наш обов'язок — її відродити. І це — місія рад. Ми кризу породили, то мусимо її подолати. Об'єднати людей покликана Національна програма відродження економіки України, яку розробляють. Її ідея дуже проста: селянам, робітникам, інженерам, інтелігенції дати роботу. Тоді грошей вистачить усім.

Результати економіки в державі за 9 місяців — це наслідки політики, відірваної від народу. Під час свого звіту уряд почув гірку правду. ВР дала йому останній шанс. Але не тільки уряд відновив за ситуацію в країні. Місцеві органи влади, адміністрація також усе поставили на самоплив. Багато хто сидить склавши руки і нарікає на свою долю.

Найперше завдання — відродити зернове господарство, збирати по 45—50 млн. тонн зерна, це — рубежі, які Україна вже мала. Другий етап — тваринництво, за ним — птахівництво. І так поступово, за три-чотири роки налагодити життя в державі.

Повертаючись до прикладу з Лубенським молокозаводом, Олександр Ткаченко нагадав, що в районі було 29 тис. корів, виробляли 65 тис. тонн молока. А тепер з чотирьох районів завод закуповує ледве 20 тисяч тонн. То звідки візьмуться гроші в бюджеті? Тому годі товктися на питаннях нестатків, треба о п'ятій ранку вставати, пізно лягати і братися за роботу. Не можна допускати інтриг у місцевому самоврядуванні, поділу влади між її гілками.

— Нам треба частіше дивитися на свою роботу збоку, частіше звірятися на людях, як працюємо, куди повертає життя, а працюючий і терплячий український народ подолав не одну біду, подолає і цю. — висловив переконання Голова Верховної Ради.

Учасники наради вирішили створити координаційну раду при Голові ВР з голів рад усіх рівнів і щомісячно проводити її засідання.

На імпрізованій прес-конференції журналісти запитали Олександра Ткаченка, як він оцінює повідомлення деяких засобів масової інформації про його наміри висунути свою кандидатуру на президентських виборах і чи не є це спробою «вбити клин» між ним і Президентом? На це Олександр Ткаченко відповів, що такі спроби, очевидно, мають місце, але його обрано Головою Верховної Ради, і він хоче працювати на цій високій посаді до кінця скликання.

У роботі наради взяли участь голови комітетів ВР Олександр Кушнір і Василь Сіренко. Гості полтавців відвідали також Полтавський краєзнавчий музей і садибу Івана Котляревського.

Григорій ГРИНЬ,
Анатолій КАРАСЕНКО.

Полтавщина, область, яка налічує 1 млн. 760 тис. населення, посідає п'яте місце в державі за обсягом промислового виробництва, видобуває 24 відсотки нафти, 40 відсотків газу, є другою з виробництва молока, пожинає, як і інші регіони, грікі плоди нинішньої економічної політики.

У ЧМП суцільні НП

Кабінет міністрів України виділить Державній судноплавній компанії «Чорноморське морське пароплавство» кошти, еквівалентні 2,735 млн. доларів, для погашення заборгованості у заробітній платі екіпажам арештованих суден цієї компанії і для їх повернення в Україну.

Від редакції. Вважаємо за потрібне водночас подати коментар нашого власного кореспондента, в якому проливається світло на справжнє становище цієї колись славнозвісної судноплавної компанії, що свого часу давала до державної казни багатомільйонні валютні надходження.

ЧМП, яке й нині залишається підприємством державним, опинилося, за визнанням самих керівників компанії, за півкроку до повного банкрутства. Справді: з наявних коштів 300 суден у його розпорядженні залишилися якийсь там десяток, до того ж не працюючих. Решту, не без дозволу державних відомств, розпорошено по різних офшорних компаніях, продано зарубіжним власникам, як правило, за вкрай низькими цінами, заарештовано. А судна, що залишилися в ЧМП, вже тривалий час жодних доходів не дають: вантажні — заарештовано в зарубіжних портах, пасажирські (а таких тепер лише два — «Гарас Шевченко» й «Шота Руставелі») — поставлено на якоря вдома через загрозу арешту, бо спроби такі вже були. Флот, замість того, щоб

заробляти гроші, ще й вимагає їх на своє утримання.

Не дивно, що борги компанії дедалі зростають. Нині вони сягнули астрономічної цифри — понад 400 мільйонів доларів США лише зовнішнім кредиторам. Таку цифру під час прес-конференції в один зі своїх недавніх приїздів до Одеси називав Прем'єр-міністр Валерій Пустовойтенко. А ще є борги внутрішні: перед бюджетом, у зарплаті. Останній вже досяг 19 мільйонів гривень! Із заарештованих суден ідуть сповнені відчаю листи, радіограми: наші сім'ї, ми самі голодуємо — дайте хоча б шось!

Що ж, кошти, які виділяє уряд, хоча б якоюсь мірою полегшать становище моряків та їх рідних.

Проте лише цим одним кроком ЧМП не відродити. Треба йому повернути розпорошені, але ще наявні судна. Надати під гарантії уряду вагомі кредити, хоча б 100 мільйонів доларів для відновлення діяльності компанії. Потрібні надійний правовий захист від надуманих, фіктивних боргів, що їх пред'являють іноземні кредитори, а також домовленості щодо реальних термінів погашення боргів справжніх. Про це розмови на всіх рівнях точаться вже не один рік. Коли ж від них чиновники перейдуть, нарешті, до діла?

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

Ради найкраще знають село

У номер

✓ Київ

Чим казна багата

Сьогодні Кабінет міністрів України розгляне хід викопання заходів з підвищення відповідальності за розрахунки з бюджетами і державними цільовими фондами, буде проаналізовано грошові надходження до державного бюджету за 9 місяців. Планується розглянути питання про стан охорони праці на підприємствах вугільної промисловості, а також модель стабілізації і розвитку галузей АПК Черкаської області на 1999–2001 роки.

Гірники стають у пікети

Однією з головних вимог шахтарських профспілок під час акцій протесту, планованих на ці дні, стане державна гарантія вчасної щомісячної виплати зарплати і збільшення фінансування вугільної галузі в бюджеті-99, повідомляє «Інтерфакс-Україна». Запланованих на наступний рік коштів на вугільну галузь — 1,2 млрд. грн. — вистачить тільки на реструктуризацію підприємств. Профспілки домагаються виділення 5,5 млрд. грн.

4 листопада, як планують, до Києва прибудуть 1000 шахтарів, котрі пройдуть колоною від будинку Мінвуглепрому до Кабінету міністрів і там влаштують пікет. Одночасно в Донецькій, Луганській, Дніпропетровській, Львівській, Кіровоградській областях відбудуться мітинги гірників.

Хто володіє інформацією, той...

— Україна — не смітник для іноземної застарілої комп'ютерної техніки та технологій, — заявив голова Комітету Верховної Ради з питань науки і технологій, народний депутат Володимир Семиноженко на святкуванні 40-річного ювілею Інституту науково-технічної та економічної інформації. Він зазначив, що сьогодні у світі найвигодніша і найрентабельніша сфера діяльності — інформаційна. Тому держава має вкладати в її розвиток великі сили і кошти, а не бути споживачем застарілого іноземного непотрібу, що заповнив український ринок. На подолання цього становища спрямовано проекти відповідних законів. Адже стимули для користувачів чи виробництва новітньої техніки або податковий тиск на тих, хто все ж таки віддає перевагу старим технологіям, на думку Володимира Семиноженка, можуть певною мірою розв'язати проблему.

Можна лише уявляти, де тепер працюють ті скорочені майже півтисячі співробітників інституту.

А кажуть, що той, хто володіє інформацією, володіє світом...

Бюджетні устрій і право потребують удосконалення

У Верховній Раді України 28–29 жовтня відбулась Міжнародна конференція з питань бюджетного устрою та бюджетного права. Вона проходила за участю представників Ради Європи на чолі з головою департаменту програм співробітництва з країнами Центральної та Східної Європи в галузі місцевої демократії наптом Еккерхардом Мюллером-Раппахом, народних депутатів України, Мінфіну, інших міністерств та відомств, представників органів місцевого самоврядування. Відбулися дискусії по доповідях голови Комітету ВР з питань бюджету Юлії Тимошенко, міністра фінансів України Ігоря Мітюкова, по виступах і повідомленнях інших учасників конференції.

Домінувала думка про те, що у зв'язку з прийняттям Конституції, законів «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про бюджетну систему України» дедалі нагальнішою стає потреба прискорити реформування бюджетного процесу в нашій державі. Воно має бути спрямоване на повнішу реалізацію норм Європейської хартії місцевого самоврядування.

У своєму підсумковому документі — рекомендаціях — міжнародна конференція звернулася до Верховної Ради, Президента, уряду України з пропозицією створити спільний дорадчий орган, який би на основі вітчизняних реалій і досвіду європейських країн напрацьовував оптимальні механізми формування місцевих бюджетів, їх взаємовідносини із загальнонаціональним кошторисом, а також запропонував важелі контролю за виконанням бюджетів.

А МЕНІ НАВІТЬ ДВА ЛІВИХ
ЧЕРЕВИКИ НЕ МУЛЯЮТЬ!

Мал. Анатолія
АНДРЕЄВА.

Заява

Генерального прокурора України щодо інтерв'ю народних депутатів України Лазаренка П. І. та Агафонов М. І., які вони дали останнім часом засобам масової інформації

Останнім часом окремі з народних депутатів, відчувачи свою відповідальність за очинені протиправні дії, вдалися до використання у засобах масової інформації недозволених методів провокацій та шапталу стосовно посадових осіб держави та правоохоронних органів.

У своїх останніх інтерв'ю газетами «Киевские ведомости», «Зеркало» та «Голос України» народні депутати П. Лазаренко та М. Агафонов намагаються шляхом використання сумнівних методів та політичним флером увести в оману громадськість та уникнути відповідальності за свої протизаконні дії. Так, у газеті «Зеркало» (публікація «Мы все ходим под дамковим мечом...») М. Агафонов заявив: «Не знаю, буде ли извиняться Генпрокурор или нет, но то, что я ему звонил сто раз и он не принимает меня, — это факт. М. Потебенько ходил по фракциям и уговаривал, мол, люди, я буду выполнять только закон. Стоял на трибуне ВР и клялся... Теперь я прямо скажу: Верховная Рада ошиблась, в том числе и я, и меня уговорили голосовать за него. Не могу поверить, чтобы Генпрокурор не знал об обыске в офисе народного депутата. О каком же соблюдении закона можно говорить? Выходит: мы все ходим под дамковим мечом...»

Більш того, М. Агафонов, намагаючись звинуватити працівників прокуратури в дивовижній жорстокості, запевняє читачів, що протягом семи місяців після накладення арешту на рахунки працівників агрофірми не отримують зарплати. Але ж ніхто рахунків не арештовував.

Беручи до уваги серйозність звинувачень вищого наглядового органу держави та менс, Генерального прокурора України, та спроби дезінформувати громадськість, з метою внести ясність у вищевикладені обставини, я вимушений заявити про те, що М. Агафонов за період мого тримісячного перебування на посаді Генерального прокурора України жодного разу не звертався до мене по телефону з будь-яких питань, попрохавши прийняти особисто. Більш того, оскільки ним скоєно злочини, що пов'язані з викраденням державних коштів в особливо великих розмірах на суму близько 20 мільйонів доларів США, а також деякі інші, він неодноразово викликався до Генеральної прокуратури на допити. Проте

свідомо ухилявся від явки. У зв'язку з цим слідчі органи вимушені були для його запрошення використовувати повідомлення у засобах масової інформації і Секретаріат Верховної Ради України.

При розгляді подання Генерального прокурора України на засіданні Комітету Верховної Ради М. Агафонов дезінформував депутатів про свої дії, перекинувши факти, незаперечність яких підтверджена документами про його причетність не лише до створення фірм, а й до фінансових операцій, які він здійснював з метою викрадення коштів. Зрозуміло, що ця людина, яка в своєму житті вже відповідала в кримінальному порядку за скоєння злочинних дій, бажання сісти за ґрати не має. Але закон є закон, і всі перш ніж рівні незалежно від посадового становища. Немає винятку в цьому і для М. Агафопова.

Тепер стосовно мого проходження через фракції і сесію Верховної Ради при отриманні згоди на призначення Генеральним прокурором України. Все робилось згідно з Регламентом Верховної Ради України, куди я був викликаний і чесно відповідав на запитання народних депутатів, в тому числі і стосовно моєї думки щодо дотримання законодавства. Нікого і нічого я не прохав, ніякої клятви не давав, як брехливо заявляє пан Агафонов. Це не в моєму характері, і свідками цього є народні депутати. Нині я виконую те, що обіцяв у випадку призначення на посаду Генерального прокурора України — наглядати за суворим виконанням законодавства. Інша річ, що М. Агафонов, можливо, і віддав свій голос за мене, з надією, що я відступлю від виконання закону в обмін за голос. Але в цьому випадку він помилився. Я своєю совістю не торкую.

Незважаючи на прийняте рішення при розгляді в Комітеті питання стосовно М. Агафопова, мною знову у Верховну Раді виснесо подання на дачу згоди про притягнення його до кримінальної відповідальності і арешт. Незалежно від того, хто очолює чи буде очолювати прокуратуру згодом, але якщо ця людина відповідає своїй посаді, вона зобов'язана добиватись своєю діяльністю незворотної відповідальності за скоєні протиправні дії. І про це повинен знати депутат Агафонов.

Не треба переконувати негідними методами громадськість у своїй безвинності і народному депутату П. Лазаренку. Генеральна прокура-

тура має незаперечні докази, які свідчать про скоєння ним протиправних дій. То чи не краще було б М. Агафонову та П. Лазаренку, як належить чесним громадянам, самим ініціювати зняття з них депутатського імунітету та стати перед правосуддям (як це робиться в будь-якій цивілізованій країні), отримавши вердикт суду, говорити на законній підставі про себе та давати оцінку іншим.

Як Генеральний прокурор України я повинен заявити, що кримінальні справи стосовно як М. Агафопова, так і П. Лазаренка, неодмінно будуть закінчені слідством і за скоєні дії доведеться відповідати. Будь-які спроби уникнути відповідальності за протиправні дії навіть методами шапталу та наклепу, як це роблять вони у своїх публікаціях стосовно керівництва держави та Генерального прокурора, не мають перспективи. В такому випадку їм можна лише поспівчувати. Як твердить прислів'я: утопаючий хапається за соломину. Але, незважаючи на аморальні випадки, слідство стосовно них буде проведено повно, всебічно і об'єктивно, як цього вимагає закон. Я як Генеральний прокурор все зроблю для цього і запевняю в цьому громадськість.

Повинен також заявити, що безпідставною є заява П. Лазаренка щодо намірів влади дискредитувати його як політика, а потім фізично усунути. Не слід за ширмою політики вишукувати якийсь замах на своє життя, ховати свої протизаконні дії, а тим більше наряджати в тогу можливої жертви.

Заяви названих народних депутатів переконливо свідчать про те, що П. Лазаренко та М. Агафонов з метою збереження свого депутатського імунітету не гребують нічим, у тому числі й дезінформацією.

Не додає також честі та авторитету в очах виборців тим народним обранцям, котрі вживають всілякі заходи, щоб допомогти П. Лазаренку та М. Агафонову уникнути відповідальності за протиправні дії.

Підсумки розгляду подання Генеральної прокуратури України в Комітеті Верховної Ради стосовно М. Агафопова свідчать про те, що відміна депутатської недоторканності давно назріла. Обранці повинні бути на рівні своїх виборців. Чесним народним депутатам нічого боятися. Хотілося б надіятися, що народні депутати самі виступлять з такою законодавчою ініціативою.

Генеральний прокурор України
Михайло ПОТЕБЕНЬКО.

Народний депутат України Микола Агафонов:

Мені, як народному депутату України, не хотілося б вести публічну полеміку в засобах масової інформації з Генеральним прокурором України, що так гарячково взявся тиражувати «злочини Агафопова» з телеекрана, в радіоєфірі, зі сторінок газет.

Так, він вніс подання до Верховної Ради про притягнення мене до кримінальної відповідальності та арешт. Якщо там, у поданні, достатньо і переконлива аргументація, то чого б хвилюватися Генпрокурору? Навіщо було піднімати галас у пресі?

Нехай проходить подання через визначений законом шлях — парламентські комітети, де представники всіх фракцій скажуть своє слово. Але дуже хотілося доповісти громадськості, що, як і обіцяв Генпрокурор, за три місяці він викриє тих, хто «обікрав український народ». І ось в «Україні молодій» М. Потебенько виніс мені прокурорський вирок, коли заявив, що «злочини, які інкримінуються Агафонову, досить вагомі». В заяві для преси, озвученій днями УТН, він знову стверджує, що мною скоєно «зло-

чин, пов'язаний з викраденням державних коштів в особливо великих розмірах на суму близько 20 мільйонів доларів США». Як по команді, у «Фактах» і коментаріях і в «Україні молодій» винирнув із «сенсацийними» викриттями мій колега по парламенту Г. Омельченко. Знову термінологія заздалегідь «накатана»: «Агафонов — злочинець», «вкрав», «викрав»...

Я був переконаний, що лише після вироку суду можна і треба таврувати належним чином того, хто справді скоїв правопорушення. Я був переконаний, що в Генеральній прокуратурі знають про таке загальновідоме правове поняття, як презумпція невинності. Я був переконаний, що Генеральний прокурор та його високопоставлені підлеглі не можуть вдаватися до сумнівних методів тиску на суспільну свідомість та публічного політичного блефу...

Зрозуміло, що моє мовчання за такої організованої звинувачувальної навали означало б одне: мовчить — винен. Тому я не відмовився від запропонованого мені інтерв'ю в газеті «Зеркало» та відверто й

«Якщо я в

об'єктивно висловив власну позицію щодо ситуації навколо агрофірми «Наукова» та мене як колишнього її керівника. Саме це інтерв'ю й викликало роздратування в генерала Потебенька, що він у «Заяві» для преси дійшов до таких вульгарних висловів, як «Агафонов брехливо заявляє», «дезінформує». В чому ж це виявилось? Невже професіонал Потебенько вважає законами, коли група Генпрокуратури вривається до приміщення контори агрофірми із загоном озброєних автоматників у чорних масках зі штик-ножами, блокує вихід працівників із приміщення, не пред'явивши своїх повноважень на обшук в моєму кабінеті, на той час уже кандидата в народні депутати?

Під час допитів свідків, працівників агрофірми, слідчі погрожували: «закриємо в камері, де все потім скажеш», вимагали дати показання на Агафопова й тримали в кабінеті більше 9 годин. А до туалету водили під вартою.

Невже професіонал Потебенько й досі не розуміє, що то була жорстокість до десятків трударів агрофірми, які виявилися заручниками, тобто

Коментар до заяви Генерального прокурора Михайла Потебенька

З першого ж абзацу своєї «Заяви» вельмишановний Генеральний прокурор, який стоїть на сторожі українських законів, у тому числі й положення Основного Закону про свободу слова, зривається на тон, що, м'яко кажучи, свідчить про певні розбіжності у поглядах пана Потебенька як на принципи свободи слова, так і на існування в Україні законодавства: «Останнім часом окремі з народних депутатів, відчувачи свою відповідальність за вчинені протиправні дії, вдалися до використання у засобах масової інформації недозволених методів провокацій та шантажу стосовно посадових осіб держави та правоохоронних органів».

Від цих слів так і повіяло брешневськими часами боротьби з дисидентством — забракло лише фрази про те, хто і на чий млин лле воду, та «орґанізовків» щодо газет, які насмілилися надрукувати інтерв'ю відомих політиків, не спитавши дозволу в ЦК!

Але справа, зрештою, не в тоні, що пронизує «Заяву» пана Потебенька. Річ у тім, що, окрім вищезгаданого нещасливого ставлення до конституційного положення про свободу слова в Україні, Генеральний прокурор (який, вступаючи в посаду 100 днів тому, обіцяв служити лише Закону й стояти осторонь від політики) досить дивно ставиться і до деяких інших положень українського законодавства. Зокрема — до принципу презумпції невинності.

Не треба бути видатним юристом, аби нарахувати у тексті «Заяви» Генерального прокурора з десяток висловлювань на кшталт: «відчувачи свою відповідальність за вчинені протиправні дії», «уникнути відповідальності за свої протизаконні дії», «оскільки ним скоєно злочин (підкреслено нами. — Ред.)», «не треба переконувати громадськість у своїй безвинності», «ховати свої протизаконні дії», «уникнути відповідальності за протиправні дії» тощо.

Не треба бути й видатним правознавцем, аби після цього дійти висновку: Генеральний прокурор України Михайло Потебенько переслав на себе повноваження суду, вирок якого набрав чинності, й, по суті справи, звинуватив двох відомих політиків у тому, що вони вчинили злочини (а, отже, є злочинцями), тим самим налаштувавши суд на розгляд справи зі звинувачувальним ухилом.

Сьогодні, коли Україна приводить усе своє законодавство у відповідність до норм Ради Європи, подібні заяви Генерального прокурора не можуть не бентежити громадськість.

Слід також зазначити, що це — не перша подібна заява Генерального прокурора України щодо розслідування так званих справ народних депутатів, деяких інших політиків з числа політичної опозиції. Що, на думку фахівців-юристів, свідчить про надто хитку й непевну доказову базу, яку має слідство. А отже, відсутність серйозних доказів Генеральної прокуратури, можливо, захищаючи честь мундиру, прагне заздалегідь компенсувати залякуванням парламентаріїв, підготовкою громадської думки про справи, які розслідуються, причому саме у звинувачувальному ключі, і чи не є подібні заяви Генерального прокурора України відвертою спробою наперед створити «образ ворогів» для народних депутатів України?

Зауважимо також, що в «Заяві» Генерального прокурора нема ані слова, яке свідчило б про факти порушення закону тим-таки Павлом Лазаренком. Як нема й відповіді на його звинувачення на адресу Генеральної прокуратури щодо виконання нею політичного замовлення й зволання з розслідуванням справи про замах на життя экс-прем'єр-міністра 1996 року. Дивує також і легковажне ставлення пана Потебенька щодо заяви лідера партії «Громада» про замах на його життя, який нині готують певні політичні сили.

І, нарешті, останнє. У своїй «Заяві» пан Потебенько згадує про те, як «слідчі органи» для запрошення на допит до Генеральної прокуратури народного депутата Миколи Агафова використовували «повідомлення у засобах масової інформації». Хотілося б у цьому зв'язку нагадати вельмишановному Генеральному прокурору, що чинним законодавством не передбачена така форма спілкування Генеральної прокуратури з громадянами, як виклик на допит через ЗМІ, теле- та інші заяви самого Генерального прокурора. А отже, подібні демарші з погляду юриспруденції є незаконними, оскільки, як відомо, якщо громадянини все те, що не заборонено, дозволено, то державному чиновникові заборонено все те, що не дозволено.

Віктор НІКАЗАКОВ,
адвокат, член експертної групи
Асоціації українських правників,
виконавчий директор фонду захисту
прав журналістів «Громадська дія».

Заява фракції Прогресивної соціалістичної партії України

загроза миру і безпеці всіх народів

4 жовтня 1998 р. у Москві відбулася Міжнародна конференція «Санкції США проти Іраку та інших країн — загроза миру і безпеці народів».

Представники громадських організацій 20 країн світу констатували той факт, що так звані сили «нового світового порядку» на чолі зі США та Ізраїлем прагнуть встановити світове панування з метою реалізації своїх грабіжницьких інтересів.

У системі «нового світового порядку» враховується, що до привілейованої частини населення Землі — в «один мільярд» — входять США, Ізраїль, Японія, країни ЄЕС, а 4/5 населення Землі із Азії, Африки, СРСР, Латинської Америки, яким належить основна маса сировини і енергії, по суті, вважаються сировинними колоніями. У цій системі ставиться за мету збереження і контроль над природними ресурсами Землі в руках промислово-фінансової еліти світу і штучного скорочення населення, оголошеного і «допоміжним», і «нерентабельним». Питання стоїть, у кінцевому рахунку, про створення всесвітньої імперії білої раси, тобто англосаксонців, геноцид і стерилізацію решти людства, знищення незалежності всіх держав, які не підкоряються диктату США і НАТО. Це й називається «новим світовим порядком».

Жертвами США і НАТО стали Ірак, Курдистан, Ліван, Югославія. Блокада Іраку протягом восьми років є огидним способом знищення народу, який створив найдавнішу цивілізацію, повільним знищенням дітей і старих.

Кривава бійня на Балканах — це нацькування вільних народів, братовбив-

Санкції США проти Іраку та інших країн —

загроза миру і безпеці всіх народів

ство, інсценоване заради інтересів США і НАТО. Сьогодні, якщо розпочнуться бомбардування Югославії і інтервенція військ НАТО, ми станемо свідками того, як з лиця землі буде стерта суверенна держава і її народ лише за те, що він піднявся на боротьбу за власну свободу і незалежність.

Буде знищено наших братів по зброї у війні проти фашистської гітлерівської Німеччини. Немає жодної гарантії, що черговою жертвою претендентів на світове панування не стане Україна. І в Гітлера, і в США, і у НАТО одна бандитська мета — знищення і пограбування... «Я повинен мати свободу дій на Сході, щоб одержати для Німеччини достатню кількість пшениці і лісу. Мені потрібна Україна, щоб нас не морили голодом, як під час минулої війни». Так казав Гітлер. Так кажуть і нові загарбники.

Фракція Прогресивної соціалістичної партії України:

1) засуджує політику геноциду США, Ізраїлю і НАТО проти народів світу, які відстоюють свою свободу, свій суверенітет;

2) звертається до Організації Об'єднаних Націй, президентів і урядів, парламентів держав світу із закликом зробити все можливе для припинення збройного конфлікту та досягнення мирного розв'язання близькосхідної проблеми в рамках загальноєвропейських принципів і норм міжнародного права; захистити дітей, жінок, старих Іраку, Курдистану, Лівану, Югославії, Албанії...

Голова фракції ПСПУ
Володимир МАРЧЕНКО.

Наркоділкам не до снаги

Протягом п'яти років, відколи в Україні у структурі МВС створено управління боротьби з незаконним обігом наркотиків, в нашої країні вилучено контрабандного товару понад 200 тонн, у тому числі 900 кілограмів опію, 19 тонн маріхуани. Ліквідовано дев'ять підпільних нарколабораторій та 19 міжнародних каналів контрабандного надходження наркотиків із-за кордону.

Створено державний механізм боротьби з розповсюдженням наркоманії, при Кабінеті міністрів діє Національна координаційна рада боротьби з наркоманією. Верховна Рада України перша серед країн СНД ухвалила пакет антинаркоманійного законодавства.

Авторитет служби БНОН у боротьбі з наркобізнесом визнано у світі. Як член відповідної комісії ООН Україна активно співпрацює у галузі вироблення світової стратегії боротьби з наркобізнесом, бере участь у роботі ряду міжнародних організацій з відвернення розповсюдження наркотиків. Нині укладено близько 60 міжурядових і міжвідомчих угод, спрямованих на протидію цьому злу. Кожний десятий працівник управління БНОН пройшов курс навчання та стажування на базі програм ООН й одержав відповідні сертифікати.

Отож, п'ять років служби — час, не згаяний даремно. Відвернено від катастрофи мільйони життів.

Чомусь винен, то нехай це доведе суд»

незаконно затриманими в конторі, яка не охороняється? Чи поніс хтось із організаторів цієї брутальної акції хоч якесь покарання? Це що — брехня чи дезінформація?

Або так. На нараді в Комітеті з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради сам Михайло Олексійович був присутній зі своїми підлеглими — заступником Генпрокурора Миколою Обіходом та керівником слідчо-оперативної групи Валерієм Карсловим, але ніхто з них не зміг заперечити ті факти, які я спростував.

Чому ж ви, шановні, мовчали, набравши в рот води? А тепер публічно звинувачуйте мене в дезінформації та перекозненні? Чому Генпрокуратура не пред'явила ніяких документальних доказів, які й вимагали депутати? Це особливий стиль чи таке самодіяльне трактування законодавства? Тут доречно нагадати й надуману версію прокурорських органів про якийсь «скоєння злочинних дій» у минулому, тоді як я по закону не маю сулимої. Хіба ніхто з цих представників найвищої інстанції, що наглядає за дотриманням чинного законодавства, не дружить із чинним законодавством? Якщо зверну-

тися до виступу Потебенька у Верховній Раді як кандидата на посаду Генпрокурора, то читаємо: «Я зроблю все для успішного й оперативного виконання конституційних обов'язків, які покладатимуться на Генерального прокурора держави в справі зміцнення законності, а також для відновлення того ж місяця в суспільстві, яке повинна займати прокуратура. Завжди підтримуватиму з вами тісні зв'язки. У цьому я запевняю і Президента держави, і вас, народні депутати...» Так це клятва, Михайле Олексійовичу, чи просто красиві слова? Дивна забудуватість і про зустрічі у фракціях, де, наприклад, з нами, позафракційними, на третьому поверсі ви з лагідною усмішкою виступали. будували «совісні» плани, загравали з депутатами. І це було дуже помітно, повірте, для всіх. Так, ви помиляєтесь, коли кажете, що я віддав свій голос за вас. Не віддавав. І торги про совість, про значимість закону тут недоречні.

Хоча, Михайле Олексійовичу, я дещо нагадаю і про совість, і про закон.

Пригадайте, будь ласка, 1986 рік, коли ви приїхали до Дніпропетровської області випускати з Криничанського КПЗ власного кореспондента газети

«Правда» Віталія Черкасова, і події, що розгорнулися після того. Два прокурорські працівники, заступник прокурора Дніпропетровської області Валерій Третьяков та старший слідчий облпрокуратури Олександр Гардецький (саме вони вели цю справу), були викинуті вами з органів. А потім Прокуратура СРСР поновила їх на посадах. Зараз вони успішно працюють під вашим началом.

Ще одне болюче питання для наших хліборобів. Майже два роки тому Генпрокуратурою вилучено всі фінансово-господарські документи агрофірми, що були головними в нашої діяльності. На численні вимоги повернути їх нам ми одержали відмову. І досі не знаємо, чи вони уціліли. Ми не можемо провести зв'язки з постачальниками й покупцями. Численні звернення з їхнього боку до Арбітражного суду паралізували роботу колективу агрофірми. Повідомлю вам, що до 1 січня 1998 року агрофірма не мала заборгованостей перед держбюджетом.

Дії податкових служб за вказівками Генпрокуратури заблокували всю нашу роботу. З березня 1998 року й до сьогодні рахунки агрофірми заблоковані. Хіба вам болять, що трудівники сидять

без зарплати восьмий місяць? Тепер про прокурорський популізм навколо добровільного зняття депутатської неадторканності, як це ви рекомендуєте зробити чесним парламентаріям.

Ознайомтеся, будь ласка, з Конституцією України, що є для всіх громадян держави найвищим законом. Там знайдете статтю про депутатську неадторканність, її мету і значення в суспільній діяльності народного обранця. То чому ж ви схиляєте народних депутатів до антиконституційних дій? Якщо назріла потреба скасування депутатської неадторканності, ініціюйте законодавчим шляхом зміни до Конституції, а не вербуйте добровольців...

Мені хотілося б, щоб у Генпрокуратурі керувалися Конституцією держави. У цивілізованих країнах роблять саме так. І злочинцями визнають лише за рішенням суду.

І останнє, особисто для вас. Я ніколи не зводив наклепів, не вдавався до образ законно обраного народом Президента України Леоніда Кучми. Тут ви, Михайле Олексійовичу, перестаралися, але подібне прислужництво навіть Генпрокурора не завжди є свідченням доброчесності. Якщо ж в чомусь винен, то нехай це доведе суд.

Михайло Потебенько перебрав на себе повноваження суду, вирок якого набрав чинності

Офіційно

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про внесення зміни до Указу
Президента України

від 21 січня 1998 року № 41

Абзац другий статті 11 Указу Президента України від 21 січня 1998 року № 41 «Про запровадження режиму жорсткого обмеження бюджетних видатків та інших державних витрат, заходи щодо забезпечення надходження доходів до бюджету і запобігання фінансовій кризі» викласти в такій редакції:

«обласних, Київської та Севастопольської міських рад — головами обласних рад, Київським та Севастопольським міськими головами за погодженням з Міністерством фінансів України».

Президент України

Л. КУЧМА.

м. Київ,

26 жовтня 1998 року.

№ 1184/98.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про призначення О. Бондаря
Головою Фонду

державного майна України

Призначити БОНДАРЯ Олександра Миколайовича Головою Фонду державного майна України.

Президент України

Л. КУЧМА.

м. Київ,

26 жовтня 1998 року.

№ 1180/98.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про День працівників
архівних установ

Враховуючи значний внесок архівних установ України у розвиток вітчизняної науки і культури, інші сфери життя суспільства, необхідність подальшого вдосконалення архівної справи та на підтримку ініціатив працівників архівних установ, постановляю:

Установити в Україні професійне свято — День працівників архівних установ, який відзначати щорічно 24 грудня.

Президент України

Л. КУЧМА.

м. Київ,

30 жовтня 1998 року.

№ 1200/98.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про призначення В. Хандогія
Надзвичайним і Повноважним
Послом України в Канаді

Призначити ХАНДОГІЯ Володимира Дмитровича Надзвичайним і Повноважним Послом України в Канаді.

Президент України

Л. КУЧМА.

м. Київ,

22 жовтня 1998 року.

№ 1174/98.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення зміни
до частини першої статті 12
Закону України «Про освіту»

Верховна Рада України постановляє:
1. Частину першу статті 12 Закону України «Про освіту» (Відомості Верховної Ради України, 1996р., №21, ст.84) доповнити абзацом такого змісту:

«Міністерство освіти України забезпечує організацію роботи з фізичного виховання, фізкультурно-оздоровчої і спортивної роботи в навчальних закладах всіх типів і рівнів акредитації, здійснює науково-методичне забезпечення цієї роботи в ході навчального процесу і в позанавчальний час».

2. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України

Л. КУЧМА.

м. Київ,

14 жовтня 1998 року.

№ 178-XIV.

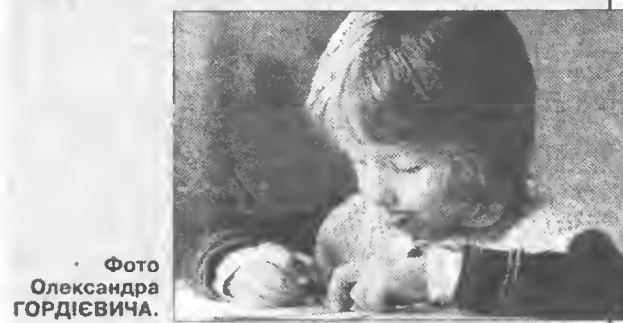

Фото
Олександра
ГОРДІЄВИЧА.

Микола БОЖИЙ, банкір:

У грі без правил програє держава. Тобто ми

Із досьє «ГУ»

Микола Божий, 48 років. Керуючий Сумським головним відділенням акціонерного банку «Промінвестбанк». Свого часу закінчив Київський інститут народного господарства за спеціальністю «економіка і фінанси». Починав кредитним інспектором у Дніпропетровській конторі «Будбанку» із зарплатою 65 крб. Очолював відділення «Будбанку» в Кривому Розі. Був заступником керуючого обласної контори того ж банку у Хмельницькому. Одружений. Дружина закінчила той же інститут і працює в банківській системі. Син закінчив Сумський державний університет за спеціальністю «фінанси і кредит».

Дочка навчається на тому ж факультеті.

— Миколо Власовичу, сьогодні з усіх трибун багато говорять про підтримку вітчизняного виробника, всі, здається, ночей не сплять — тільки й думають про нього. Ваш банк і за традицією, і за назвою — друг, товариш і брат виробника, інвестор. Отож вам і карти в руки — державний вітер у ваші вітрила?

— Чого-чого, а слів достатньо. Вітру теж. Але — не туди, куди треба. Втім, по порядку.

В 1992 році ми стали акціонерним банком. На Сумщині це 2,5 тисячі фізичних осіб та майже півтора десятка підприємств. Починали дійсно з рожевими надіями: будемо всіляко підтримувати вітчизняного виробника. Фінансували Глухівський завод з виробництва картопляних чипсів, Сумський завод електронних мікроскопів, об'єкти на «Центроліті» тощо.

Однак одразу стало ясно: від лозунга до підтримки виробництва — непрохідні хаші. І насамперед — через відсутність чітких законів. Щоб допомогти підприємству звестися на ноги, потрібні, в першу чергу, довгострокові кредити. Але в умовах, коли все стоїть, віддачі від таких кредитів чекати марно. Вони невідгідні інвесторам. Навіть там, де ми вклали кошти, вони застрягли на невизначений час.

І тому ось уже два чи три роки ми не можемо надавати кредити на тривалі строки. Щоб видати комусь, скажімо, мільйон гривень, банкові треба їх десь купити. Але на кілька років ніхто їх не дасть. Якби були державні довгострокові фонди, це було б діло. А так ми даємо кредити лиш на кілька місяців.

— Це все-таки теж підтримка виробників?

— Як сказати... Підприємства беруть гроші на купівлю сировини, матеріалів, комплектуючих. Власне, на те, що якимось підприємству саме виробництво. А на стратегію, на майбутній розвиток у них нема, тож така допомога не рятує виробництво від спаду — тільки відтягує крах на деякий час.

— Але ж ви вивчаєте можливості свого клієнта перед тим, як давати йому кредити?

— І досить ретельно. Аналізуємо його бізнес-план, вивчаємо, як він буде «крутитися», повертати борги. Все начебто сходиться, можна довіряти.

Так ми аналізували, приміром, «Селмі» — завод електронних мікроскопів. Вироби підприємства давно зажили доброї слави. Те ж саме можна сказати і про завод «Насосенергомаш» — їхні насоси своєю надійністю підняли марку підприємства на висоту.

Отже, ми беремося фінансувати виробництво. Ставка у нас найнижча — 65 відсотків річних. Аж тут надходить вказівка з Національного банку України: всім комерційним банкам країни рекомендуємо продавати ресурси, враховуючи ставку Нацбанку — 82 відсотки.

Значить, беручи ресурси в Нацбанку під його відсотки, ми можемо давати кредити під 85 чи й 90 відсотків. Таких кредитів ні «Селмі», ні «Насосенергомаш» не візьмуть. Адже все це лежить на собівартість виробів, і їхні мікроскопи та насоси залижуть на складах — через дорожнечу їх ніхто не купить. Врешті-

решт виробництво зупиниться, підприємства не зможуть ні видавати своїм працівникам платню, ні повертати інвесторам борги.

Постає питання: чи підтримує вітчизняного виробника підняття ставки Нацбанку до 82 відсотків? Відповідь ясна.

— Національний банк чимось аргументує це?

— Ось його телеграми: врахувати нашу ставку. І вся аргументація.

Ми купуємо ресурси в людей. Ми кажемо їм: приймаємо гроші під 50 відсотків річних. А даємо кредити під 55 відсотків. Якщо в інших банках купуємо під 60, то даємо під 65. Це більш-менш нормально. Вище — то вже яма для виробника, з якої майже не вибратися. Настас те, про що ми вже говорили: ні товару, ні зарплати, ні повернення боргів інвестору.

— Але ж є система: підприємство оголошує банкрутом, продають його майно і повертають борги кредиторам.

— Так повинно бути, така система чітко діє за рubeжем. У нас же вона не доведена до кондиції і тому, по суті, не діє. Натомість — гра без правил. Банки розраховують кожен крок наперед, але завтра — поза всіма правилами — може «вискочити» щось таке, що всі розрахунки полетять шкереберть. Образно кажучи, банкір іде по міному полю.

Скільки «мін» підкладає начебто давно зжитий волюнтаризм! На кожну кроці читає більшовицька експропріація. Як і колись, в одних забираємо, між іншими ділимо. Без ніякого на те права. А в результаті страждає держава — тобто ми з вами.

Згадайте шахтарські події. Більшовим прийомом збирають банкірів: «Давайте гроші! Бачите, яка ситуація?» А тиск на банк купувати облігації? Про повернення ж боргів — ні слова. Раніше «Промінвестбанк» уже давав на ці справи кошти — так вони й не повернулися.

А на регіональному рівні? Надходить сімба — збирають нас в адміністрації. І починається... Зводиться все до одного й того ж: давайте кредити — треба обсягтися. Та ми й не проти. Але хто поверне ці гроші? Ніхто не хоче й слухати, давайте — потім розберемося.

Минає кілька місяців — знов заламують руки: треба купити міндобрива, бо пропав посіяне. Агрохім розрахується.

А тут жнива. Те саме: зерно сиплеться, а ви про борги!.. Давайте нові кредити!

А ці ж гроші не впали нам з неба — це людські гроші. Люди довірили їх нам, надіються на свої відсотки. Нема ніякого права відбирати ці кошти, навіть якщо клієнт не повернує їх.

І слухати не хотять. Кілька років тому дісталася до Сум «новина»: подорожують троллейбуси. Збирають нас по-пожежному: треба закупити троллейбуси, бо потім доведеться платити утиридорога. Упиралися ми, як могли. Врешті склалися — купили десяток троллейбусів. Досі стукаємо до троллейбусного управління — повертайте ж борги! У відповідь чуємо одне й те ж: грошей нема, хочте — беріть троллейбус.

«Промінвестбанк» — чи не єдина в країні справді інвестиційна структура. Раніше це був широко відомий «Будбанк», під його егідою збудовано тисячі об'єктів — від невеликих підприємств до потужних промислових комплексів.

Власне, з цього й почалася наша бесіда з керуючим Сумським головним відділенням «Промінвестбанку» Миколою Божим.

А ми вже й так доста маємо такого «багатства». У нас чимало боржників. Судимось роками. Ось, приміром, Глухівський завод «Сател». Заборгував, платити не має чим. Арбітражний суд визнав його банкрутом... В тому ж Агротехсервісі ми фінансували будівництво ковбасного цеху. Фірма збанкрутувала. Шо нам, банкові, робити з тим цехом?

Була в Сумах фірма «СБТС». Взяла кредити, в заставу — база відпочинку. І от фірма розорилася. Біда, звісно. Але навіщо нам та база відпочинку — 8 фінських будиночків з директором, сторожем, прибиральницями? Ми маємо тепер все це утримувати. А записали базу до балансу так: товари в коморі. Сміх! Але гіркий.

Правил гри, як бачите, ніяких. Саме в цьому головна причина негараздів на дорозі від банку до виробника.

Є, зрозуміло, й такі «вітчизняні виробники», яких влаштовує беззаконня — у каламутній воді, як відомо, добре рибку ловити. На негаразди легко списати свос невміння чи небажання працювати по-справжньому.

У нас багато людей, які мають світли голову, перспективні ідеї, вони хочуть робити корисну справу. Але... Ху-тенюк виростає по сусідству якась зарубіжна фірма з виробництва тих же чипсів — наше таке підприємство, зрозуміло, зупиняється. На «Центроліті», приміром, фінансували ми виробництво опалювальних радіаторів — досить пристойний агрегат. Та хтось підписує контракт — і подібними зарубіжними радіаторами завалили нашу торгівлю.

Тим часом наш виробник оббиває пороги численних інстанцій. Дивишся — у нього перспективний бізнес-план, багатообіцяюча ідея, с ноу-хау. Йому треба 100—200 тисяч доларів. Але де їх узяти, коли чоловік працює 3—4 місяці? І банки допомогли б йому, якби держава гарантувала заставу. Чи якась би структура заручилася. Так ні ж. І йде людина світ за очі — або кидає діло, або везе ідею за рубіж.

Тим часом у Чехії підприємцям держава дає дотацію для того, щоб вони співробітничали з українськими колегами. Де ж у нас такі закони?

— Хтось, видно, так ловить рибку.

— Так. Але у грі без правил програють усі. Навіть той, хто, спекулюючи на нинішній вакханалії, щось, як йому здається, виграв, насправді у програвші. Бо це не той виграв, що працює на розвиток, на майбутнє. Завтра він обернеться програшем — гірким і руйнівним.

Ми вже говорили, як, не маючи можливості обслуговувати внутрішні борги (платити проценти за облігаціями, зарплату бюджетним організаціям, пенсії та ін.), державні структури пішли на підвищення облікової ставки Нацбанку.

Резервний фонд НБУ реалізували з падінням курсу гривні — це, на перший погляд, поповнює бюджет. Але ж програла вся країна: ціни на товари підскочили. І вдарило це насамперед по незахищених людях. До того ж, значна частина інвесторів залишила Україну. Значить, це і політичний програш.

— І ніякого просвітку?

— Чому ж? Ми, наприклад, діємо, крутимось, щоб зберегти довір'я і надії наших акціонерів та підприємств, які ми обслуговуємо. У нас висококваліфіковані кадри, які вмють і хочуть працювати на підтримку вітчизняного виробника. Ми віримо: рано чи пізно — чим раніше, тим краще! — будуть життєздатні закони, чіткі правила гри, ніякий волюнтаризм не зможе зазіхати на банки. Мені здається, що вже всі зрозуміли: без вітчизняного виробництва нам на ноги не звестися. Ось-ось має настати реальний перелом у цій справі, і ми зможемо по-справжньому інвестувати наше рідне виробництво.

Розмову вели
Владислав ЖМУРКОВ,
Анатолій СОЛОНСЬКИЙ.

Суми.

Обережно: під банком — «міна»!

Одні — в піс, інші — по дрова, але всім до всього байдуже

Значної економії енергоносіїв із одночасним зниженням цін на вітчизняні товари в Україні можна було б досягти дуже швидко, якби цією проблемою займалися не окремі підприємства й керівники, а держава в цілому.

Енергозбереження

Тема впровадження енергозберігаючих технологій, зниження енерговитрат у собівартості вітчизняної продукції стала останніми роками ледь не притчею во язицех різного роду нарад з економічних проблем від регіональних і до найвищого рівня. Та особливо гостро вона починає звучати зараз, коли наближення зими ставить перед країною гамлетівське питання: бути чи не бути?

Близько року тому в райцентрі Дергачі Харківської області у колишньому напівзруйнованому цеху оборонного підприємства було створено найсучасніший за європейськими стандартами завод з виробництва пластикових віконних та дверних блоків. Відкриття такого виробництва в регіоні навряд чи стало б можливим без участі іноземного капіталу та найновіших західних технологій. Та ще більш проблематичною була б доля проекту, якби не підключилася до його втілення місцева райдержадміністрація. Консервативно налаштована провінція звикла у всіх бідах звинувачувати столицю і мало що робити для розв'язання власних проблем. Проте керівництво Дергачівського району зуміло довести на практиці, що вое життя можна і треба облаштовувати по-новому.

Але ділова активність колиєсь промислово розвиненого району перемисла на той час у повному занепаді. Традиційні виробництва закривалися. Місцевий бюджет трішав по швах. Про вирішення багатьох соціальних завдань не могло бути й мови. Однак взявши курс не на слова, а на діли на підтримку власного виробника, районна влада в короткий термін допомогла переорієнтуватися на найновіші технології місцевої переробної промисловості, відкрила зелену вулицю для становлення нових виробництв та випуску продукції, що користується попитом. Результат не забарився.

Сьогодні в районі працює близько 400 (!) підприємств малого бізнесу, і багато виробни-

чих фірм нічим не поступаються зарубіжним партнерам. Їх продукція на складах не залежується, витісняє з ринку багато імпортованих товарів. А самі Дергачі не тільки не просять дотацій, а й справно платять податки до державного бюджету. Прикладом для наслідування є епітоне українсько-німецьке підприємство «Дрезднер Фенстербау».

Металопластикові вікна та двері в багатьох країнах світу давно не диковинка. Їх виробники знаходять підтримку урядів. Така «столярка» служить десятки років без ремонту. А головне — дає змогу зекономити значні енергоресурси. Так званий склопакет, що застосовується в них замість звичайного скла, надійно зберігає холодної пори року тепло, створює затишок та комфорт у житлових, службових та виробничих приміщеннях. Підраховано, що тільки на цьому нововведенні ошадливі європейці економлять щороку пів час опалювального сезону до двох третин природного газу, електроенергії та інших видів палива. А ми, як і раніше, намагаємося обігріти і приміщення, і навколишню атмосферу... Кілька років тому, правда, урядом було прийнято широкомасштабну програму енергопостачання. І саме Харків визначено в ній таким собі полігоном з розробки, виробництва та впровадження енергозберігаючих технологій. Однак більшість раціональних ідей з причини відсутності економічного стимулювання не викликали інтересу у виробників, не знайшли і навряд чи знайдуть найближчим часом широке зас-

тоєвання в побуті. На папері залишилися проекти реконструкції «п'ятиповерхівок». На полицях припали пилом унікальні розробки всіляких неспоряджених контрольно-вимірювальних приладів. Майже ніякі новинки не застосовуються в тепло- та водопостачанні.

Щодо виробництва вікон та дверей з високими теплоізоляційними характеристиками, то й тут у більшості випадків підприємства, що їх випускають, видають бажане за дійсне, застосовуючи низькосортний і навіть екологічно шкідливий профіль, що не відповідає ГОСТам, виготовляючи кустарним способом склопакети, які абсолютно такими не є.

З моменту створення нашого підприємства, — каже директор СП «Дрезднер Фенстербау» Олександр Пашков, — ми, як і наші німецькі партнери, понадали усе ставили якість та надійність виготовлюваної нами продукції. Здавалось би, прості на вигляд вироби дуже складні з точки зору технології їх виготовлення. Найменші відхилення здатні викликати не лише різноманітні механічні дефекти, а й втрату тих основних тепло- та шумоізоляційних властивостей, заради яких вони створюються.

Підприємств, подібних до дергачівського, за оцінками спеціалістів, в Україні всього кілька. За рік роботи завод не отримав жодної реклами. А споживачами його продукції стали не лише приватні особи, а й солідні, імениті фірми. Двері та вікна від «Дрезднер Фенстербау» встановлюють центральні столичні готелі, компанії телефонного мобільного зв'язку УМС, представництва Російського акціонерного товариства «Газпром» та багато інших. До того ж, ці корисні високоякісні речі по кишені не лише багатим людям. Їх ціна не вища, а часом і нижча за подібну продукцію, яку пропонують кустарі чи імпортери. Варто підкреслити, що

бездоганна робота підприємства знайшла підтримку в харківському відділенні Інноваційного фонду. Найближчим часом завод впровадить у виробництво ще одну автоматизовану лінію з виготовлення безпосередньо склопакетів, котрі раніше надходили з Німеччини. При цьому якість, запевняють інженери, залишається колишньою, «німецькою». Контролюватимуть роботу, як і раніше, німецькі спеціалісти. Тільки тепер замкнений цикл виробництва дасть змогу ще істотніше знизити ціну на продукцію, зробить її доступною більшій кількості споживачів.

Втім, якби наші можновладці дотримувалися здорового глузду, то ця вкрай важлива для економіки енергоносіїв продукція могла б бути ще дешевшою. Достатньо ввести стимулюючі податки для підприємств, зайнятих у сфері енергопостачання, зацікавити зниженням тарифів на енергоносії тих споживачів, які встановлюють у своїх будинках, на виробництві ці та інші енергозберігаючі вироби. Так чинили багато держав у період енергетичної кризи, створюючи пільгові умови і для підприємств, що вироб-

ляють енергозберігаючу продукцію, і для населення та промислових споживачів, які нею користувалися. Вигода очевидна. Ми ж досі, як «у старі добрі часи», продовжуємо жити на широку ногу і стригти всіх під одну гребінку. Витрачаємо величезні кошти на закупівлю енергетичної сировини і зовсім не турбуємося про те, чи по-господарськи вона використовується.

Наведу ще один приклад. Працюючи у сфері енергозберігаючих технологій, СП «Дрезднер Фенстербау» не могло не застосувати для обігрівання своїх виробничих площ найновіше обладнання, що дало змогу скоротити за весь осінньо-зимовий період використання газу майже в 30 (!) разів. При цьому температура повітря в цеху навіть у найхолодніші дні не опускалася нижче плюс двадцяти градусів. Побачивши таке диво, глава райдержадміністрації не стримався від спокуси розповісти про це багатьом керівникам підприємств, районів. Думав, від візитерів відбою не буде. Але... не тільки запозичити досвід, подивитися на новинку не знайшлося жодного бажаного.

Микола КОСИЙ.

Хочеш бути директором? Стань ним!

Унікальний кадровий експеримент на атомній

Хто є хто

Недовзі після того, як колектив енергетиків провів на пенсію Володимира Фукса, який багато років керував АЕС, і посаду генерального директора обійняв Леонід Корчагін, до цього головний інженер «атомки», адміністрація станції зробила публічну заяву щодо основних напрямів своєї подальшої діяльності.

Посеред усього іншого було оприлюднено таке: «Продовжити роботу щодо підвищення професійного рівня персоналу, відновивши систему підготовки резерву на заміщення керівних посад. Протягом двох-трьох років забезпечити підготовку керівників на заміщення посади генерального директора ПУ АЕС...». А далі перераховувалися й конкретні прізвища: Борис Білик, Володимир Денисов, Володимир Редько, Борис Рижков. Ось, мовляв, той кадровий резерв, з якого може вийти новий генеральний.

Сприйняли отакій незвичний кадровий експеримент неоднозначно. Оскільки вищезазначена заява була підписана новим генеральним директором Л. Корчагіним й отой експеримент, само собою, міг виходити тільки від нього самого, то дехто дорікнув Леонідові Миколайовичу:

— Чи варто було отак, з перших кроків: не встиг сам попрацювати в кріслі генерального — й уже про заміну? Та ще й з конкретними прізвищами. І під самого себе бомбу сповільненої дії підклав, і посеред своїх помічників чвари посіяв. Тепер, дивись, один одному підніжки ставитимуть.

— Я так не думаю, — парирував Л. Корчагін. — По-перше, у тій само заяві ми проголосили, що управління виробництвом здійснюватимемо на демократичних засадах, за прозорості, гласності всіх рішень, без чого, вважаю, довіря колективу неможливе. По-друге, не такий я вже молодий, щоб не думати про наступника. Й, нарешті, ніяких чвар не буде: кожен з претендентів (а це, зазначимо, три заступники генерального директора та головний інженер. — Авт.) відповідає за певний напрям роботи, обов'язки й повноваження між ними чітко розподілені, самостійність у діях всім забезпечена, — ось і покажи, за кінцевими результатами, на що здатний.

Леонід Миколайович виявився правим. Які чвари, які підніжки, коли у кожного щодень турбот — хоч відбавляй? Головний інженер Володимир Редько, скажімо, весь поринув у забезпечення безперебійної, ефективної роботи діючих агрегатів, і в плановий ремонт. У Бориса Рижкова вдені й вночі болить голова, як оздоровити фінансово-економічне становище станції, збільшити надходження коштів від споживачів електроенергії, що заборгували вже сотні мільйонів гривень. На Борисові Білику — безпека роботи станції й ще ціла низка турбот, на Володимирів Денисову — дисципліна й порядок в багатотисячному трудовому колективі, виплата людям зарплати. Можливий, правда, в майбутньому й перерозподіл деяких обов'язків, щоб кожен спробував, так би мовити, й «іншого хліба».

Контроль за реалізацією отих оголошених у квітні нинішнього року головних напрямів діяльності — і щоденний, оперативний, і пос-

тапний. А це значить, що такий само контроль і за роботою відповідальних за напрями осіб, тобто претендентів на посаду генерального. Ось і не так давно відбулася розширена нарада адміністрації й технічного керівництва АЕС, на якій прискіплено розглянуто виконання заявленої програми дій. Попри фінансово-економічну скруту, спричинену боржниками, дечого все-таки вдалося досягти. Головне — колектив АЕС продовжує напрошувати виробництво електроенергії. Дісталось, правда, керівникам напрямів і на горіхи — за, скажімо, деякі затримки виведення з ремонту зупиненого енергоблоку, недостатньо динамічну й наступальну роботу щодо відшкодування перед станцією боргів, перебої з першочерговими платежами, передусім виплатами енергетикам зарплати, промахи в забезпеченні режиму економії матеріально-технічних ресурсів тощо. А водночас перед претендентами на посаду генерального поставлено завдання заглянути в день завтрашній, аж до 2000 року, представивши на розгляд свої пропозиції щодо підвищення ефективності роботи АЕС у цей термін.

Власне, дуже навіть імовірно, що оті пропозиції на перспективу вже виконувати в ролі першого керівника станції комусь із сьогоднішніх претендентів. Бо саме на стикові двох століть, записано у квітневій заяві, й намічено призначення нового генерального директора АЕС із резерву — з урахуванням думки трудового колективу, на конкурсних засадах. «Кота у мішку, — жартують енергетики, — у нас, отож, не буде».

Георгій ВОРОТНЮК.

Южноукраїнськ
Миколаївської області.

Переходжу на непегап'не становище...

ДВА РОКИ тому ми з сином організували приватне підприємство з виготовлення столярних виробів для мешканців села. Як і вимагалось, купив патент. Він був єдиним документом, що давав право на роботу. Цього року податкова інспекція зобов'язала взяти ще й торговий патент і касовий апарат. Залишається відкрити торгову точку, але ця проблема мене не хвилює, бо я не маю грошей. А по-друге, що й кому я продаватиму, якщо мої земляки теж без грошей? Крім того, в селі як не кум, то сват, і торгівля в основному йде «бартерна»: за сало, молоко, самогон. А частіше — просто за спасибі. Нині багато людей помирає. А з мене вимагають прейскурант. То не вже я, згідно з прейскурантом та щоб не простоював мій касовий апарат, братиму з людей за домовину нещасні копійки?

Після чергового наїзду податкової інспекції вимушений буду перейти на нелегальне становище. У глибокому підпіллі робитиму скриньки для інструментів чи держакі для лопат. А на воротах, для полегшення роботи працівників інспекції, почеплю обидва патенти та прейскурант. Нехай читають. Може, знову придумують щось новеньке?

Павло КРУПА.

Дворічний Кут
Дергачівського району
Харківської області.

Чи варто думати в кріслі генерального про заміну?

Абзац з листа

Хліб... під ногами

Нині на стихійних ринках торгують навіть хлібом. Печуться він на сонці, задихається і пліснявіє у маленьких паперних чи залізних будках під ногами «продавців»... Чому не бачить цього сапеїдестанція? А люди купують, бо він значно дешевший, ніж у магазині. Моспінський хлібозавод тепер втрое менше випікає хліба — не витримує конкуренції з міні-пекарнями. Та й хлібним магазинам важче виживати.

Ольга БАРАНОВА.

Моспінська
Донецької області.

А ми ж багаті...

Коли чути зпевірене «немає України — все продали, а що не продали, те притоптали», згадує селище Велика Багачка, що на Полтавщині. Зроду не бачив таких віковичних осей та розлогих красунь верб, як понад Пселом. На лівому березі — сосни до неба, а між ними, піби острівці, білі березові гаї. Між лісами — величезні луки, й так до самого обриву.

Селищу понад двісті років, а місцевому санаторію «Псел» — двадцять п'ять. І всі ці роки головним лікарем тут працює уродженець села Микола Тимофійович Гребельник.

Спочатку санаторій був будинком відпочинку місцевого колгоспу, але наявність цілющої мінеральної води та енергія працівників стимулювали до його розбудови і перетворення в оздоровищу державного значення. Тут чудові двоповерхові спальні корпуси, буфет, і головне — лікувальний комплекс, де лікують органи травлення.

А душа санаторію — народний самодіяльний хор «Червона калина». Співають у ньому медпрацівники, у тому числі й головний лікар.

Велику справу роблять люди в білих халатах, не сучи пісню, таюк, українське слово. Відроджувати звичай нашого народу стало їхнім другим поклонняням.

Микола ВЕРЬОВКА.
Київ.

Запрошуємо всіх!

Ми живемо в третій чорнобильській зоні, отримуємо щомісяця 2 гривні 10 копійок, а мізерну зарплату колгоспника не бачимо вже понад три роки. Але ж купувати товари, необхідні для життя, потрібно. І селяни їдуть до сусідів у Білорусь, там усе набагато дешевше. А в нашому магазині ціни вдвоє вищі, ніж в Рівному, люди ледве зводять кінці з кінцями. Депутатів бачимо тільки тоді, коли потрібні голоси народу, а коли потрібні пальці для старенької техніки під час збирання урожаю, тоді ніхто не навідується.

Ольга ПЕРЕПЕЛИЦЯ.

Жадень
Дубровицького району
Рівненської області.

Кому друг,

а кому звір страшний

Найбільше зло нашого міста — собаки. Вони є скрізь: у гастрономі, в аптеці, в бібліотеці і навіть у лікарні. Відчуття не з приємних, коли йдеш вечірньою вулицею, а позаду раптом тріщать куші і на тебе, дряпаючи кігтями асфальт, мчить звір. У мене слабе серце і вивести такі зустрічі довго не зможу. Мій знайомий раніше займався бігом на стадіоні, нині перестав — через собак. Діти не в крашому становили.

Цікаво знати, скільки стягнень і на яку суму накладено на порушників правил утримання собак протягом цього року? Якою сумою оцінюються збитки, завдані собаками людям у нашому місті?

Костянтин РОПОТЕНКО.
Київ.

«Запретить

говорить по писаному...»

У нашому місті в багатьох приватних фірмах та комерційних підприємствах на видному місці вивішено віддруковані на добротному папері «витяжки» з указів Петра І. Ось один з них, вдумайтесь: «Подчинеший перед лицом начальствующим должным иметь вид лхой и придурковатый, дабы размышлением своим не смущать начальство...»

Явний натяк підлеглому, ким він є в очах свого начальства. Але є в Петра І дуже мудрі укази, які не втратили своєї актуальності й сьогодні. Доречно було б розмістити їх на стінах у кабінетах державних мужів: «Запретить говорить по писаному, дабы видна была дурь его...»

Правда, здорово! Адже багато хто з них, виходячи на високу трибуну, без папірця кількох розумних слів сказати не може. Навіть слухати їх соромно.

Д. КУЦЕНКО, пенсіонер.
Ольхівка
Харківської області.Мал.
Олексія
БОРДУСОВА.Німці, де ви?
Партизанові погано...

За листом читача

Сергій Дмитрович вже 20 років (!) поклав на те, щоб, згідно із законом, було зроблено ремонт у його квартирі.

Сергій Дмитрович — людина цікавої долі з важким військовим дитинством і не менш важким характером. Життя склалося так, що від нього відвернулися дружина і діти. Сергій Дмитрович залишився сам у трьох кімнатах. Їх колишньому партизанові виділили після особистого втручання Леоніда Брежнєва.

Квартира ця сьогодні у жалюливому стані.

— За законом про статус ветеранів війни, — пояснює заступник голови

виконкому Ленінського району м. Миколаєва Олексій Усенок, — ми зобов'язані відремонтувати лише 21 квадратний метр. У Криницького їх 58. Виконком ще у травні ц. р. прийняв спеціальне рішення про виділення коштів на проведення капітального ремонту. І він вже частково зроблений. У нашому районі є ветерани, які мешкають у ще гірших умовах. На всіх просто не вистачає грошей.

Криницькому пропонували обміняти житло на помешкання меншої площі. Але він категорично проти. «Ця квартира для мене — військовий трофей, пам'ять про минуле, імен-

на нагорода», — каже він. Жеківцям Криницький не довіряє: в його помешканні вони вже свого часу достатньо потренувалися. Стіни так побілили, наче вінком підмітали. Тому й просить видати йому виділені гроші або ж найняти приватну фірму ремонтників. А ще він просить допомогти зняти з його ошадної книжки грошові заощадження і вкласти їх у ремонт житла. Оце й усе. Та вирішення цих проблем виявилось непосильним для представників влади.

— Герої хороші тоді, коли мертві, — сумно зітхає Криницький.

... Він був незамінним розвідником і зв'язківцем у групі підпільника Юрія Тарасова. Якось розклеював листівки і був схоплений

Звернувшись до редакції по допомогу, ветеран партизанського підпілля, інвалід другої групи Сергій Дмитрович Криницький особливої надії не плекав.

ний фашистами. Озвірілий гестапівець рукояткою пістолета розбив йому лоб і перенісся, алс, нічого не добившись, відпустив скаліченого, сліпого на одне око хлопця додому.

— Я залишився живий, бо гестапо не мало проти мене доказів, — згадує Криницький.

І подумки звертається до членів німецького антифашистського підпілля, яке діяло в Миколаєві під час війни.

— Можливо, — каже, — німці Курт Лазен, Віллі Гульдрам, Клаус Вігр, якщо живі, допоможуть колишньому партизанові, який юнаком разом із ними наближав перемогу над фашизмом...

Сергій ПОРФИР'ЄВ.

Миколаїв.

У кожного
своя дорога...

Запитання по суті

Прочитавши у «Голосі України» статтю «Істина у вині» та листи засуджених, зайвий раз переконалася, як легко у нашій державі потрапити за ґрати. За колючим дротом перебуває понад 200 тисяч наших співвітчизників. Розкажіть про умови їх утримання та про їхні права.

Марія КИРСАНЬ.
Київська область.

Відповідає заступник начальника управління виконання покарань ГУ МВС України в Київській області по роботі з особовим складом та спецконтингентом майор внутрішньої служби Микола ГРИНЧУК.

— На Київщині сьогодні функціонують три колонії суворого й одна посиленого режиму, колонія-поселення і два лікувально-трудових профілакторії, де перебуває близько 10 тисяч осіб.

Термін перебування залежить від тяжкості скоєного злочину і може бути від кількох до 15 років. Чим займаються наші підопічні? Згідно зі статтею 49 Виправно-трудового кодексу України, вони зобов'язані працювати. При цьому, звичайно, враховуються наявність певної спеціальності у людини, її працездатність.

Харчуються засуджені тричі на добу, і вартість утримання кожного з них становить 101 гривню на місяць. Ті, хто перебуває в колонії суворого режиму, мають право на отримання протягом року 5 посилок

або передач, посиленого — 6, в колонії-поселенні — без обмежень. А ще — на 4 три-валі побачення (до 3 діб кожне) і 12 короткострокових (до 4 годин) з рідними й близькими. Останні, до речі, можуть надсилати їм грошові перекази, суми яких не обмежені, але засудженим дозволяється придбати не більше 8 кілограмів продовольчих товарів щомісяця. Решту коштів вони мають право надіслати іншим родичам, знайомим, довівши, що ті потребують їхньої допомоги.

Потрапивши за колючий дріт, людина не завжди повністю відбуває визначений вироком термін. Адже за законом за зразкову поведінку та сумлінне ставлення до праці засуджений може бути умовно-достроково звільнений. У першому півріччі ц. р. цим правом скористався 81 особа. Є, на жаль, і інша

Дніпродзержинська жіноча колонія: так хочеться притулитися до плеча, хоча б майорського. Фото Анатолія КРАСНОЖОНА.

статистика: злочинність не зменшується і наш спецконтингент збільшується щомісячно на 11 відсотків.

Зі скаргами на умови утримання та дії наших співробітників засуджені мають право звертатися до всіх органів державної влади, у тому числі й до Президента України. І вони це право реалізують. Бувають випадки, коли пишуть листи і до ООН, інших міжнародних організацій. У разі підтвердження викладених звинувачень винні несуть відповідальність.

За дотриманням законності у виправно-трудових установах області слідкує спеціальна прокуратура.

Записав Сергій ЗЯТ'ЄВ.

«На злодієві Шапка горить»

Слідами виступів «ГУ»

Стаття під такою назвою, опублікована в газеті 21 липня поточного року, привернула увагу прокуратури Луганська і Міністерства юстиції. За що автор вельми вдячний.

Прокурор міста старший радник юстиції С. Сорокін написав дружнього листа, де геть відсутні прокурорські штампи на кшталт «факти не підтвердились», «підстав для... немає», «за матеріалами справи не вбачається...» тощо.

Трохи покартавши автора за неточності, С. Сорокін роз'яснив, що кримінальну справу про викрадення автомобіля Улесько органи прокуратури ніколи не розслідували, нею займалася мілі-

ція. Але прокуратура «переребегі розслідування двічі заслуговувала на оперативних нарадах, тричі давалися письмові вказівки», начальникові міськуправління міліції вказували на усунення порушень кримінально-процесуального законодавства. Одне слово, про жодне «заморожування» справи з боку прокуратури годі й говорити, а тяганина з розслідуванням — на совісті міліції.

Отже, стосунки з'ясовано. Ми, як і прокурор Луганська, розраховуємо на подальшу тісну співпрацю з органами правопорядку.

Тепер про відповідь з Мініюсту. Вона стисла, тож публікуємо її повністю.

«У Міністерстві юсти-

ції України розглянуто статтю Івана Ілляша «На злодієві Шапка горить» щодо дій заступника голови Жовтневого районного суду Шапки В. В... З'ясовано, що у провадженні Кам'янобродського районного суду Луганська перебуває цивільна справа за позовом Улесько до Шапки про вилучення майна з чужого незаконного володіння. Слухання справи неодноразово відкладалося через неявку представників МРЕО Луганська та комісійного магазину ЗАТ «Таврія», котрі є відповідачами».

Отже, суду вирішувати, кому бути господарем авто: пані Улесько, в якій вкрали «Жигулі», чи панові Шапці, котрий купив його у нсвідомого нині продавця. Час покаже, хто погорів на злодієві.

Іван ІЛЛЯШ.

Ви нам писали
Перепрошуємо
за спричинені
незручності

Підприємством електрозв'язку «Укртелеком» розглянуто лист І. Слюсаря з села Панфілі Яготинської району Київської області. Перевіркою встановлено, що телефон відключено з порушенням встановленого порядку, без попереднього повідомлення і дотримання терміну відключення. До відповідальних осіб вжито відповідні заходи. Згідно з «Правилами користування місцевим телефонним зв'язком» абонентна плата за час відсутності зв'язку не нараховуватиметься, а підприємство сплатить пеню за кожну добу перевищення контрольного терміну.

В. СЕННИКОВ,
директор з маркетингу Державного комітету зв'язку України.

ЛЬВІВ, можливо, одне з найпереконливіших міст світу. Тобто, якщо ми говоримо слово «місто», воно мусить звучати без жодної нап'язки. Тут — саме так. Тут на кожному кроці паморочиться голова від свідчень старовини. Але тут, водночас, така співмірність, що ти, навіть на військовому параді, відчуваш себе в центрі подій, а не губишся в натовпі, як то буває у Москві, Варшаві чи навіть у Києві. Тому, коли у Львові відбувається щось масштабно-міжнародне, наша совість може бути спокійна. Приміром, наприкінці жовтня тут розпочався розрахований на кілька місяців арт-проект «Гради мистецтва» — от і чудово! А наступної

МАГІЯ ПЕРЕКОНЛИВОСТІ

весни у Львові (а де ж іще?) відбудеться саміт президентів східноєвропейських держав. А невдовзі в Києві говоритимуть про внесення Львова до списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Отож, по всьому місту — ремонт. Львів, навіть у бідності, уміє бути імпульсивним. Але й до елегантної самоіронії він схильний не менше, ніж знаменита Одеса. Тут, згідно з анекдотом, міський голова запросто розмовляє з пам'ятником Шевченку: «Слухайте, колег, що би-сьте зробили, якби ожили?» Шевченко скоса дивиться собі на плече, де сидять голуби, і сердито каже: «Перестріляв би оцих-о...» І жарт не здається надто вигаданим, бо то — Львів...

Фото
Василя ПИЛИП'ЮКА.

Тут, як і в Одесі, цінують самоіронію...

У номер

✓ Рівне

«Дрібнички» ціною в життя

За повідомленням територіального управління Держнагляду охорони праці у Рівненській області, торік на виробництві з різних причин загинуло 24 чоловіки. 60% — з вини потерпілих, які вживали алкоголь у робочий час. Цього року в області на виробництві сталося 12 нещасних випадків зі смертельними наслідками. Як бачимо, є тенденція до зниження цього сумного показника (для порівняння: 1996 року на виробництві загинув 41 чоловік). Однак візьмемо до уваги й те, що чимало підприємств через економічну кризу пилі простоюють.

✓ Вінниця

Накував собі літа

Вінницькому довгожителю Григорію Сторожуку виповнилося 107 років. Майже до 80 літ трудився він у кузні свого села Бугаків, що в Немирівському районі. «Кував собі там літа» — усміхається в пишні козацькі вуса. Зрештою, його руки знали різну роботу: був і механізатором, і різноробочим. Нині довгожитель мешкає в обласному центрі у квартирі доньки. На 107-мі іменини Г. Сторожук отримав вітання не лише від рідних та близьких, а й від Президента України.

✓ Харків

Індійським лікарям — українські дипломи

283 громадянина Індії навчаються в Харківському медичному університеті. Медична рада Індії рекомендувала Міністерству охорони здоров'я цієї країни визнавати дипломи лікарів, видані в цьому вузі. До речі, дипломи ХМУ завжди високо цінувалися в зарубіжних країнах. З 1961 року в університеті, який раніше мав статус інституту, навчалися студенти з країн Азії, Африки та Латинської Америки. І на сьогоднішній день авторитет харків'ян у цій галузі незаперечний. Індійські експерти однозначно підтвердили, що Харківський медичний університет забезпечує високий рівень підготовки. Нині в цьому вузі навчається близько 900 іноземних студентів, повідомляє ДІНАУ.

✓ Луцьк

Допоможи сироті

Працівники Волинського обласного відділення Союзу українців з допомогою Союзу українців Америки створили благодійний фонд «Допоможи сироті» і започаткували стипендіальну акцію. Під свою опіку вони взяли десять волинських дітей — сиріт, налісиріг, тих, у кого важке матеріальне становище. Учні та студенти отримали по 50 і 100 американських доларів. Водночас громадське об'єднання «Рідне місто» в Луцьку вирішило підтримати довгожителів обласного центру. Людям, яким виповнилося понад сто років, вручається по півсотні гривень.

✓ Донецьк

Здійснена «Мрія»

Обласний центр діагностики та реабілітації дітей, котрі страждають на аутизм, відкрився в Горлівці Донецької області. Заклад, утворений за допомогою обласного центру соціальних служб для молоді та міської влади, отримав назву «Мрія» і розрахований на 12 дітей. Аутизм — важке психічне захворювання, яке, втім, досі не визнають ані офіційна медицина, ані офіційна педагогіка. Зазвичай на таку дитину очікують інтернат для розумово відсталих та тавро інваліда на все життя. Створене чотири роки тому з ініціативи батьків товариство «Від відчаю до надії» не тільки довело, що хворі на аутизм діти здатні до навчання, а й відкрило невеличку школу. За попередніми даними, таких дітей в області близько 700, але дорога до звичайних навчальних закладів перед ними, на жаль, закрыта.

✓ Харків

Промисловці випустили пару

Наприкінці минулого тижня в Харкові відбулася українсько-російська зустріч промисловців і підприємців. Історія українсько-російських економічних «братань» на харківській землі налічує вже не один рік. Напередодні проведення останнього зібрання його організатори підкресливали, що в Харкові їм завжди легше домовитися. Проте, як мені здається, подалі від столиць промисловим генералам лише простіше плакатися один одному і вилити свій гнів на невірних політиків і безжалісних чиновників. Оскільки жодних реальних домовленостей, що позитивно вплинули на економічні курси двох держав, не було досягнуто раніше і навіряд чи можна припустити, що вони з'являться тепер. Багато хто з учасників зустрічі вкотре з боєм казав про те, що їм часом легше налагоджувати контакти і будувати договірні партнерські відносини з далеким зарубіжжям, аніж зі своїми найближчими сусідами. Попередні масштабні міждержавні домовленості між Україною та Росією, по суті, залишилися тільки добрими намірами. Прикметно й те, що під час нинішньої харківської зустрічі було зроблено спробу «звести» керівників великих промислових підприємств один з одним.

Мал. Анастасія АНДРЕЄВА.

Лікуймо байдужість разом

Чергова добродійна акція фонду «Українська скарбниця» відбулася в Києві. Народні депутати — члени фракції СДПУ(о) — Богдан Губський та Василь Кремень у присутності журналістів передали представникам Сумської області партію ліків на загальну суму близько 24 тисяч гривень.

Це препарати, яких так не вистачає сумським медичним закладам для лікування поширених серцево-судинних, шлункових, нервових недугів, захворювань дихальних шляхів.

Ефективність медикаментів високо оцінили провідні медичні фахівці Сумщини — заступник начальника обласного управління охорони здоров'я Тамара Палеева, головна медсестра управління Любов Приходько, завідувач терапевтичного відділення Кролевецької ЦРЛ Володимир Сомол.

Заступник голови Сумської обласної ради Юрій Добровольський, зі свого боку, назвав добродійну акцію народ-

Кролевецький рушник та хліб-сіль добродійцям-депутатам від молоді Сумщини.

Фото Владислава НЕГРЕБЕЦЬКОГО.

них депутатів непересічною у практиці українського парламенту. А голова «Української скарбниці» народний депутат Богдан Губський підкреслив, що ця акція фонду свідчить про розуміння багатьма людьми від бізнесу та політики актуальності заклику конкретно підтримувати конкретних людей.

Роман КЛИМ.

Медицина

Дід Іван не п'є ефералган, бо не має грошей на пігулки

Торішню зиму завідувачка аптеки Надія Козак згадує «незлим, тихим»: — Коли тепло було, люди ще забігали до аптеки, а як морози вдарили, відвідувачів значно поменшало. Наше приміщення не опалюється вже третю зиму — немає за що купити дров чи вугілля.

Надія Павлівна розповіла, що працює в аптеці 32 роки, але, щоб люди так часто хворіли і водночас так мало витрачали грошей на ліки, бачить уперше:

— Купують переважно дешеві пігулки... А ціни на лікарські препарати останнім часом підскочили. Приїде людина, подивиться, розпитає і повертається додому з порожніми руками.

Щодня місцева аптека продає ліків на 30—35 гривень. Іноді виручка сягає 40, і це вже для аптекарки свято: є надія, що отримає в кінці місяця пристойну зарплату — 50 гривень.

Люди купують медпрепарати переважно без рецептів (виходить, де-

далі більше віддають перевагу самолікуванню). Не виключено, що котрийсь дід Іван придбає «не ті» пігулки й лікуватиметься «не від того». Аптекаря, звичайно, може щось порадити, але фармацевт не ставить діагноз...

Забезпечення ліками мешканців «глибинки» — справжня проблема. В селі Пальче цього ж району аптеки взагалі немає. Її функції виконує місцевий ФАП.

— Я приймаю замовлення, їду в район, де купую все необхідне, — пояснює завідувачка фельдшерсько-акушерського пункту Ніна Мітченко. — Здійснюю такі «воюжі» двічі на місяць. Замовлень негусто: в людей бракує грошей. Працівникам місцевого КСП уже три роки зарплати не дають, а пенсії наші старенькі одержали тільки за березень цього року. Пенсіонерів у селі — більш як 200 осіб, а це такий вік, коли хвороби обсідають кожного.

У селі Дерно Ківерцівського району аптека розташована в старенькому, незатишному приміщенні біля автотраси Луцьк—Рівне.

Втім, у завідувачки ФАПу є і добра новина: до майбутньої зими фельдшерсько-акушерський пункт забезпечено паливом.

— Сільська рада народних депутатів нас підтримує, на медикаменти цього року виділила 70 гривень, — розповідає Ніна Іванівна. — За нинішньої скрути ми раді й цьому. Трапляється, у хворого немає грошей на елементарні ліки, і я купую їх за свої власні.

— Мабуть, зарплату вчасно одержуєте?

— Де там! Востаннє видали за травень — 40 гривень. Але коли в людини лихо, ми мусимо допомогти.

От якби так само мислив кожний державний чиновник! Можливо, тоді знайшлися б у бюджеті кошти на безкоштовні ліки для стареньких і малозабезпечених. А поки що, всупереч здоровому глузду, ми продовжуємо економити на власному здоров'ї.

Богдан БЕРЕКАТА.

Волинська область.

«Меліса»

гармонізує душу та гаманець

Ониськом, який придбав під майбутню аптеку приміщення про вулиці Богдана Лепкого. Поряд — держуніверситет імені Франка, чотири медичні заклади. Аптеку назвали «Мелісою». З'ясовується, це зілля гармонізує не лише тіло й душу, а й внутрішній стан гаманця. Бо кожен, хто переступає поріг аптеки, отримує спеціальну картку, яка дає право наступного разу купувати ліки із знижкою на п'ять відсотків. Цю послугу запрограмовано в касовому апараті й узгоджено з ДПА. Не дивно, що аптеку, яка працює цілодобово і реалізує близько 10 тисяч найменувань ліків, відвідують щодня 200—250.

чоловік. Цінову політику тут відслідковують ретельно, щоби завдавати покупцеві якомога менше хвилювань. Коли наше життя стрімко подорожчало, тут товари не переоцінювали. Комсрційна служба шукає таких партнерів, які дають якісну продукцію за найнижчими цінами. У разі потреби «Меліса» терміново роздобуде потрібні клієнтові ліки, зробивши запит до постачальників.

Отже, у клієнта голова не паморочиться. Але, в разі потреби, в затишному салоні «Меліси» вам готові надати першу медичну допомогу.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львів.

Освіта

«Державний» підхід

Абітурієнти Харкова віддали перевагу державним вузам. Такого висновку дійшло управління освіти Харківської обласної адміністрації, яке проаналізувало результати цьогогорічної вступної кампанії.

Нині студентами вузів Харкова стали 23 тисячі молодих людей. Найбільший конкурс спостерігався на спеціальностях «Комп'ютерні системи і мережі», «Економіка». Лідером за кількістю бажаних вчитися виявився Харківський авіаційний інститут, який завжди вважався престижним, хоча й складним для навчання закладом. Цікаво, що приватні вузи набрали лише трохи більше половини від запланованого числа студентів — ледь за тисячу чоловік.

Нині в моді тернопільські мантиї

Колектив Тернопільського ательє мод «Люкс» отримав з Києва замовлення на пошиття мантий для професорсько-викладацького складу і студентів університету «Києво-Могилянська академія», повідомляє ДІНАУ-Укрінформ.

Нехай американці напіплять нам вареників

Нотатки з приводу

— Чи будуть вареники і завивації у «МакДональдзі»? — прискіпувалася журналістка до пана Карла Фріца, який буцімто колись обіцяв нагодувати нас нашими ж стравами, проте обіцянки не дотримав. Гість чемно відповідав, що, можливо, й будуть. Але вже після того, як вони введуть у своє меню весь асортимент, традиційний для ресторанів фаст-фуд.

«Узагалі ж вареники, — повітомив він, — ще ніколи не були пріоритетом для споживача. Журналісти непатріотично пропустили цей закид повз вуха.

Прес-конференція, присвячена стратегічним проєктам розвитку інфраструктури «МакДональдза» в агропромисловому секторі України, тривала. Усе, про що розповідав керуючий директором компанії «МакДональдз Юкрейн» пан Карл Фріц, звучало вагомо та переконливо. Всього задалося добротним і апетитним, як знаменитий Біг Мак. І розміри залучених інвестицій (близько 30 мільйонів доларів ЦА), і суми добровільних пожертвувань, і співпраця з місцевими будівельними компаніями, і навіть використання продукції українського виробника, що досі не вважалося аксіомою п'ятою інвестора.

Аби не втратити бодай п'яті завойованих позицій, компанія пішла на те, щоб додавати у свої наїдки наш салат-латук, молочні суміші і... солоні огірки. Це поки що єдиний компроміс фірми, дівіз якої — «Якість без компромісів». На підході, однак, маса проєктів, наприклад, з випікання булочок з українського борошна, закупівлі м'яса в українських фермерів, вирощування і селекції спеціальних сортів кар-

топлі, будівництва спільних підприємств з використанням закордонних технологій.

«МакДональдз» обіцяє, що в 2000 році 90% продукції ресторанів матиме українське «коріння» (нині ж — близько 35%). А всього закладів «швидкого обслуговування» до того часу діятиме близько восьми десятків.

Сумнівів, що так і станеться, ні в кого не виникало. Бо ж саме Україну в 1997 році визнано найкращою у Європі за темпами розвитку системи «МакДональдз».

Наступ цих ресторанчиків був таким стрімким, сервіс таким досконалим, а харч так привабливо упакованим, що кволі виступи вітчизняних дієтологів потонули в морі цілковитого захвату закордонною новинкою. Ні заувага лікарів, що наша їжа смачніша і звичніша, ні репліки знавців — мовляв, на Заході цим важким для шлунку їством перебиваються здебільшого «низи» — не могли зупинити ажіотажу навколо «МакДональдза». Народ, прихопивши бабусь, дітлахів і собак, поспішав вихідними скуштувати заповітний чизбургер, не переймаючись роздумами про його ціну, «корисність» і талію, яку потрібно зберігати.

По всьому виходило: ринок громадського харчування ми

здавали без бою. Але нічого вдіяти не могли.

Втративши мережу старих добрих закладів, де розливалися наваристі борщі і бив у ніс запах пампушок із часником, яким би облизувся сам гоголівський Пацюк, що ми могли запропонувати натомість?

Обшарпані закусконні з мухами? Чи фешенебельні кав'ярні, демонстративна розкіш яких відлякувала рядового клієнта?.. Та й, власне, не в убогості чи розкоші справа. А у відсутності культу національної кухні, радісного зачудування яким-небудь карасем у сметані, котрий запросто міг стати «героєм дня», символом вітчизняної харчової індустрії.

І тут з'явився «МакДональдз». Зі своїми ташами і серветочками, з ідеально продуманою «релігією», де звичайнісінький бутерброд був зведений у ранг божества. І хоч значимість цього бутерброда здавалася вочевидь перебільшеною, споживач із задоволенням проковтнув наживку. Український менталітет, котрий недовіркою сприймає все нове (адже не пішли у нас солодкі майонези та інші закордонні «прибамбаси»), цього разу виявився безсилем перед магією Великого Мака.

За логікою речей, втамувавши свою цікавість до нехитрого взагалі-то асортименту, споживач мав би втратити до нього інтерес. Так чому ж цього не сталося?

А ось чому.

На Заході давно вже існує модель ідеального підприємства, яка передбачає всі складники успіху. Так ось, виявляється, головним є не якість продукції, хоча вона має неабияке значення, а (як це сказати по-нашому?) «уміння викликати любов до виробника». І дарма — чи це фірма, яка вирощує квіти, чи завод з виробництва електрокабе-

Втративши мережу старих добрих закладів, де розливалися наваристі борщі і бив у ніс запах пампушок із часником, яким би облизувся сам гоголівський Пацюк, що ми могли запропонувати натомість?

лю. Усіма можливими засобами створюється світлий образ підприємства, що стоїть на захисті інтересів покупця. Що любить цього покупця — з його недоліками і примхами, з його хворою печінкою і сварливою жінкою.

Для цього запроваджують чимало зручностей і поступок: від крихітних стільців для малюків (це ми можемо спостерігати і в «МакДональдзі») до всіляких цінних знижок і дрібних подарунків на свята. Уся політика спрямована на те, щоб викликати теплі почуття до фірми, яка отак — майже по-сімейному — турбується про клієнта.

Нічого клієнт не купує? Пусте! Якщо любить — купить завтра.

Чи треба дивуватися тому, що «МакДональдз», виступивши в Україні в ролі доброго Санта-Клауса, який жертвує кошти лікарням і дитячим будинкам, надає роботу безробітним, роздає яскраві повітряні кульки, здобув таку любов пересічних громадян? А це «приходьте до нас ще,

будь-ласка» і взагалі всіх обеззброїло. Як стеле, «клятий капіталіст!»

А куди ж нам, українським виробникам? Нам, розумним і гарним? З нашими дарами ланів, лісів і рік? З нашою унікальною українською кухнею, але напівпорожніми кафе і ресторанчиками? А туди ж — у Санта-Клауса, тобто у Діди Морози. Ось тільки придумати треба свою «релігію», свій український фірмовий стиль.

Вони у себе — пиріжки із фруктову начинкою, а ми — налисники зі шкварками, вони — Рональд-шоу для дітей, а ми — змагання, хто більше проковтне вареників. Вони — шарування підлоги, а ми — гопак біля кожного столика!

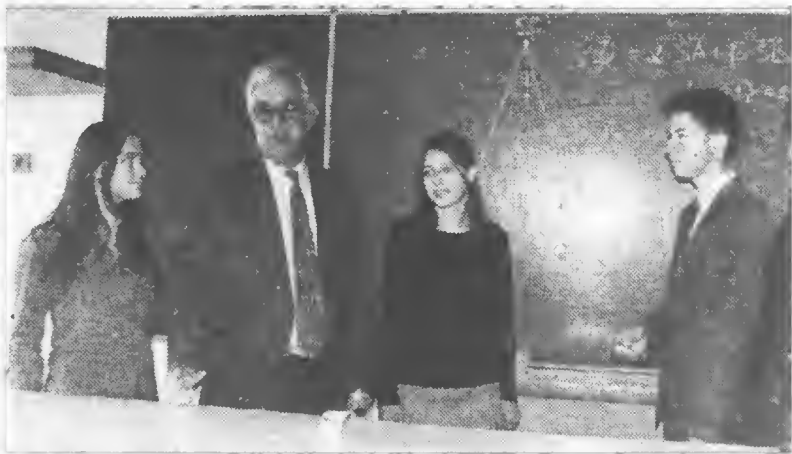
А якщо серйозно, то, може, годі закидати «Коли вже американці наліплять нам вареників?», а спробувати зробити їх самим, для себе?

Та ще й американців пригостити.

Лариса КРУПІНА.

Уроки математики заслуженого вчителя України Леоніда САВЧЕНКА завжди проходять цікаво.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Ювілеї

Українському фізико-математичному ліцею Київського університету імені Т. Шевченка (колишній Республіканській спеціалізованій школі-інтернату) — тридцять п'ять. Недарма кажуть, дець народження — сумне свято. Не можна сказати, що зовсім невеселими видалися роковини, та все-таки з гірчинкою. Бо всякого довелося почути, коли розмовляли напередодні ювілею з викладачами УФМЛ та випускниками різних років.

ПРО ІСТОРІЮ усі говорили шанобливо. Причтні до зародження пригадували 60-ті. Життя

чотирьом школам-інтернатам при провідних університетах країни: Московському, Новосибірському, Ленінградському та Київському дала спеціальна постановка Ради Міністрів СРСР. Новостворені навчальні заклади вона зобов'язувала вишукувати фізико-математичні юні обдарування, збирати їх в одному місці і вчити. Тодішній політичний курс передбачав й інше: треба зробити таку освіту (що також записано в документі) доступною для сільських дітей.

ПРО НАДБАВАННЯ розповідали з повагою. Не раз згадувалися імена вихованців ліцею: Олег Закусилко — декан факультету кі-

бернетики, Володимир Сисоєв, Леонід Поперенко, Микола Карташов, Микола Леоненко — співробітники університету ім. Т. Шевченка, Микола Якимчук — генеральний директор Інституту бізнесу, менеджменту та перепідготовки кадрів, депутат Московської районної ради Києва. Серед випускників більш як 40 докторів та 500 кандидатів наук. У традиціях ліцеїстів виборювати нагороди на міжнародних олімпіадах та турнірах. За останні три роки стараннями Ярослава Церковника, Костянтина Захарченка, Богдана Гречука, Ратміра Дерди та інших до скарбнички ліцею лягли 4 золоті, 4 срібні та 5 бронзових медалей з математики, фізики, хімії та інформатики.

ПРО КОШТИ викладачі казали жартуючи. Фінанси, мовляв, співають романси. А колись...

КОЛИСЬ існувала така собі напрацьована «кузня» учнівських кадрів. Представники від університету і ліцею їхали «у народ» — до кожної області. Там створювалися спеціальні приймальні комісії. Як водиться, з скаменами та співбесідами. «Відкрити» обдарування одразу потрапляли до омріяного навчального закладу. КОЛИСЬ УФМЛ шороку мав можливість проводити літні школи — і там також вишукували таланти. КОЛИСЬ проїзд абітурієнтів на

Усім «тепер» на зло

вступні іспити до Києва та обласних центрів оплачувався з державної кишені. Ці «КОЛИСЬ» «з'їла» економічна скрута. ТЕПЕР «кузня», що здебільшого тримається на ентузіазмі, помітно занепадала. Чи не єдине джерело поповнення учнями ліцею — обласні олімпіади. Зараховувати до УФМЛ доводиться не лише призрів та переможців — учасників. Навіть не здатним «на рекорди» неважко «затесатися» до лав олімпійців. Всукраїнський слітний навчальний заклад дедалі більше нагадує ТЕПЕР столичний: лєвова частка студентів — кияни або жителі великих міст. Не завжди найталановитіші. А периферійні потенційні Ейнштейни, Архімеди та Ньютони замість того, аби у майбутньому прославляти українську науку, і надалі змушені піднімати рідні колгоспи.

І все-таки вона крутиться! Виживає школа усім «тепер» на зло. Незважаючи на скрути та уряди, підтримує обдарованість, надихає життям науку і наукою життя.

ПРО СВІТЛЕ ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНЕ МАЙБУТТЯ УКРАЇНИ довелося почути: про нього годі й мріяти без ліцею. Без НАШОГО ліцею.

Віват, УФМЛ!

Галина КВІТКА, колишня випускниця УФМЛ.

Реклама

Правління ВАТ «Укргазпроєкт» повідомляє, що позачергові загальні збори акціонерів відбудуться 24 грудня 1998 р. о 14 год. в актовому залі Інституту транспорту нафти і газу за адресою: м. Київ вул. Артема, 60.

Порядок денний:

1. Затвердження статуту товариства.
2. Про продаж або фінансову оренду бази відпочинку «Червона Рута».
3. Про продаж ГІХ «Верховина».
4. Про утворення спостережної ради ВАТ та обрання членів ради.
5. Затвердження положення «Про спостережну раду».
6. Про форму випуску ЦП.
7. Затвердження порядку відрахування не менш як 25 % чистого прибутку, одержаного за результати роботи за 1997 рік на виплату дивідендів.

Реєстрація учасників зборів 24 грудня 1998 р. з 11-ї до 13-30.

Для реєстрації учасникам позачергових загальних зборів необхідно мати документ, що посвідчує особу, сертифікат акції.

Тел. для довідок 216-14-57.

ВАТ «Укргазпроєкт» повідомляє, що установчі збори акціонерів відбудуться 24 листопада 1998 року о 14-00 за адресою: м. Київ, вул. Попудренка, 52.

Порядок денний:

1. Затвердження статуту.
  2. Вибори ради, виконавчого та контролюючого органів ВАТ.
  3. Визначення основних напрямів діяльності ВАТ.
- Реєстрація учасників зборів з 12-00 до 14-00.
- При собі мати документ, що посвідчує особу.
- Для одержання довідок та інформації звертатися за телефоном: 573-21-37.

Правління ВАТ.

Який-небудь карась у сметані запросто міг стати «героєм дня»

Хроніка. Факти. Події

✓ Прага

Гавел знову хворий

Погіршення здоров'я стало причиною відміни державного візиту президента Чехії Вацлава Гавела до ПАР. Відміна візиту, до якого в ПАР ретельно готувалися, може негативно позначитися на відносинах Чехії з цією країною. Про це свідчить, зокрема, відмова Преторії прийняти міністра закордонних справ Чехії Яна Кавана, якого Прага мала

намір направити до ПАР замість Вацлава Гавела.

✓ Київ

Щоб бути готовим до розширення ЄС

Розробляється трирічна програма технічної допомоги Державній митній службі України в рамках програми ТАСІС. Пов'язано це насамперед з підготовкою українських митників до роботи в нових умовах, спричинених майбутнім розширенням Європейського Союзу. У зв'язку з цим у штаб-квартирі «Євромитниці» відбулося друге засідання робочої групи, повідомили ДІНАУ з МЗС України.

✓ Делі

У цьому вони одностайні

Індія й Пакистан заявили, що вони не можуть підписати міжнародний договір про всезагальну заборону ядерних випробувань та приєднання до режиму ядерного нерозповсюдження. «Обстановка, що склалася, не сприяє підписанню Індією договору», — заявив прем'єр-міністр країни Атал Біхарі Ваджапай. А офіційний представник пакистанського МЗС Тарік Алтаф повідомив, що керівництво Пакистану не має наміру підтримувати режим ядерного нерозповсюдження і підписувати договір до скасування економічних санкцій.

✓ Вашингтон

США вирішують, що робити з Іраком

Багдад заявив про намір припинити співробітництво зі спекомісією ООН з роззброєння Іраку. У Білому домі відбулася перша нарада з участю держсекретаря Мадлен Олбрайт, на якій намагалися виробити варіанти можливих подальших дій США. Після її завершення представник Білого дому заявив, що адміністрація не виключає жодних варіантів, зокрема й воєнних.

✓ Токіо

Терміново потрібні додаткові кошти

Щоб оживити свою економіку, Японія має протягом трьох років вкласти в неї додатково 30 трлн. єн, вважає міністр зовнішньої торгівлі та промисловості країни Каору Іосано. «Необхідно стимулювати внутрішнє споживання, з нинішнього року щорічно виділяючи на ці цілі по 10 трлн. єн», — підкреслив він.

✓ Афіни

Як ударить годинник дванадцять

Уряд Греції, тримаючи курс на вступ до Європейського валютно-економічного союзу, працюватиме без затримок, коливань та експериментів. Про це заявив прем'єр-міністр Греції Константинос Сімітіс, відкриваючи парламентські дебати, які завершаться сьогодні опівноччю голосуванням з питання про довіру уряду.

✓ Сеул

Може, й зустрінуться

Президент Південної Кореї Кім Де Чжун вважає, що, можливо, зустрінеться з лідером Північної Кореї Кім Чен Іром у період свого перебування при владі. Якщо ця зустріч відбудеться, то, за словами лідера Південної Кореї, її порядок денний включатиме обговорення питання, як уникнути воєнного конфлікту і домогтися «більш плідних обмінів між двома сторонами з тим, щоб ми могли отримати взаємну вигоду».

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та зарубіжних агентств.

Виток історії довжиною три роки

В Ізраїлі нині жалобні церемонії: четвертого листопада виповнюється три роки з часу вбивства прем'єр-міністра країни Іцхака Рабина.

У Тель-Авіві зібралося стільки бажаючих узяти участь у маніфестаціях з приводу сумної дати, що поліції довелося перекрити рух транспорту на центральних вулицях, повідомляє ІТАР-ТАКС.

Рабина досі пам'ятають в Ізраїлі, хоч і не всі схвально відгукуються про мирні угоди з палестинцями, підписані ним у 1993 році. Проте річ не лише в популярності особи колишнього прем'єр-міністра.

Деякі місцеві газети припускають, що нині в Ізраїлі майже така ситуація, як і три роки тому, напередодні вбивства Іцхака Рабина. Нещодавно укладені у Вашингтоні мирні домовленості між арабами та євреями викликають незадоволення радикально налаштованих ізраїльтян та палестинців.

Прем'єр-міністр Біньямін Нетаньягу звинувачується ультралівними в тому, що «занадто легко» віддав арабам «значну» частину території. Поліція, побоюючись за життя глави уряду, навіть посилила його охорону.

Виступаючи на жалобному мітингу з приводу річниці смерті Іцхака Рабина, Нетаньягу згадав, що і його по-

передника свого часу звинувачували у «зраді» інтересів країни. Водночас Біньямін Нетаньягу, підтримуваний правопою партією «Авода», підкреслено відсторонюється від Рабина, який представляв політику лівої «Лікуд». Нинішній глава уряду переконаний, що Рабин занадто багато пообіцяв палестинцям, чим створив додаткові проблеми для майбутніх керівників Ізраїлю. За словами Нетаньягу, останні мирні домовленості дещо нейтралізують «шкоду» від угод 1993 року. Таким чином прем'єр намагається переконати ультралівів, що він, навпаки, відстоює інтереси країни. Але критика на його адресу не вщухає.

Та й арабські екстремісти, проти яких почало боротьбу палестинське керівництво, теж не хочуть складати зброю. Ісламський рух ХАМАС нещодавно заявив про продовження терористичних актів, якщо не звільнять з-під домашнього арешту його духовного лідера шейха Ахмеда Ясина. Найімовірніше, цього не станеться, і палестинське керівництво, згідно з мирними угодами, проведе нові арешти терористів та їхніх «спонсорів».

Ізраїль і Сполучені Штати налаштовані тиснути на Палестину, аби та «розбралася» зі своїми екстремістами. Хоча занадто жорстко діяти вони також навряд чи зацікавлені. Адже розлучені араби можуть звернутися до свого «зовнішнього захисника» — Ірану, який розробив свою ракетну програму. Поки що Тегеран стверджує: ця програма — можливість захисту від Іраку. Проте деякі ізраїльські газети зазначають: Тель-Авів розмірковує над тим, щоб завдати превентивного удару по Ірану. Мовляв, є свідчення, що ракети Тегерана націлені на Святу землю, тож ліпше ізраїльтянам встигнути першими...

Ці чутки незабаром було спростовано. Однак Ізраїль таки зробив кроки, щоб зменшити зовнішню загрозу. Зокрема, підписано меморандум зі США, який передбачає «підвищення рівня обороноздатності Ізраїлю та

Іцхак Рабин незадовго до смерті побував у Києві.

Фото Валерія СОЛОВЙОВА.

зміцнення його потенціалу стримання». Тель-Авів планує розробити систему стримання зовнішньої загрози, підготувати засоби нападу та завдання відповідних ракетних ударів. Водночас меморандум не передбачає, що Сполучені Штати виступатимуть на боці Ізраїлю в разі воєнного конфлікту на Близькому Сході.

Нестабільна політична ситуація, загроза зсередини та ззовні призвели до того, що в Ізраїлі, як ніколи досі, зросло напруження. І араби, і євреї уже вкотре переконалися: підписати мирні угоди — то занадто мало, щоб отримати мир. Доведеться ще не один раз іти одне одному на компроміси, аби досягти спокою на Близькому Сході. Але є сподівання, що напруження в країні не матиме такої «розрядки», як убивство Іцхака Рабина три роки тому.

Надія БЕДРИЧУК.

Туркменський «Президент» вартий книги Гіннеса

Тамара МОЛІНА, «Голос України» (з Ашгабата)

Після недавнього святкування дня незалежності Туркменістану Музей килима в Ашгабаті придбав унікальний експонат: гігантський килим розміром 14 на 21 метр, названий «Президент».

Плести його почали 19 лютого — в день національного прапора Туркменістану та день народження прези-

дента Сапармурата Ниязова. А вперше побачити твір мистецтва цілком пощастило лише наприкінці жовтня.

Згори по центру килима виткано п'ятиглавого орла — штандарт першого глави Туркменістану. Місцеві фахівці вважають, що унікальна робота варта того, щоб її занесли до книги рекордів Гіннеса.

Тамаз ЛОМСАДЗЕ, «Голос України» (з Тбілісі)

ЗАКОЛОТ — перешкода бізнесу

У Грузії опубліковано підсумки соціологічного опитування, проведеного службою президента Грузії. 47% респондентів упевнені: люди, які організували недавній заколот у країні, діяли за завданням спецслужб сусідньої держави (якої саме, не уточнюється) з метою зриву транспортування каспійської нафти через територію Грузії.

Едуард Шеварднадзе уже відвідав Туреччину і домовився з керівниками Азербайджану та Туреччини про те, що всі разом вони, як і раніше, підтримуватимуть прокладання великого експортного трубопроводу через територію Грузії в напрямку до турецького порту Джейхан.

У Тбілісі побував і син Гейдара Алієва, Надик Алієв, який очолює державну нафтову компанію Азербайджану. Він висловив задоволення темпами та якістю будівництва нафтопроводу Баку—Супса для перекачування так званої «ранньої» нафти. У листопаді почнеться заповнення труби нафтою, а вже на початку квітня перший танкер з азербайджанським «чорним золотом» від Чорноморського узбережжя Грузії рушить до однієї зі східноєвропейських держав. І поки що невідомо — це Україна, Румунія чи Болгарія. Питання вирішуватимуть на рівні президента Азербайджану.

Триває серйозна «обробка» американ-

ських нафтових корпорацій. Річ у тім, що американські нафтовики виступають за модернізацію нафтопроводу Баку—Супса та його перетворення на основний експортний трубопровід. Спочатку знадобиться будівництво п'яти додаткових компресорних станцій. Як вони вважають, цього цілком достатньо, щоб на першій порі переправляти до 15—20 мільйонів тонн нафти в напрямку Західної Європи.

Проте американські нафтові компанії, на словах підтримуючи прокладання трубопроводу з Грузії до турецького узбережжя, все ж такі вважають це справою майбутнього, адже витрати збільняться щонайменше до 400 мільйонів доларів.

Днями в Тбілісі побував і прем'єр-міністр Казахстану. Він заявив, що з наступного року казахстанська нафта також піде в напрямку Західної Європи через Грузію.

Едуард Шеварднадзе заявив, що нафта в будь-якому разі пройде через його країну.

Пенсіонером бути вигідно

БРИТАНСЬКА королівська родина, попри те, що вважається однією з найбагатших у світі, вряди-годи... користується пільгами для пенсіонерів.

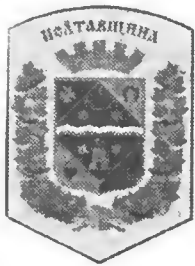
Правда, сама 73-річна королева Єлизавета II досі не економила, але її чоловік принц Філіп їздив до Кембріджа в загальному вагоні за «пенсіонерською» ціною. Пільгами скористалася і молодша сестра королеви принцеса Маргарет, щоб дістатися до Брайтона.

Але не подумайте, що це королівська сккупість. Річ у тому, що всі витрати монархів, зокрема і транспортні, сплачуються з державного бюджету. Торік на різні поїздки королівської родини було виділено 19,4 мільйона фунтів стерлінгів, з яких вона зекономила 2,1 мільйона.

Оскільки останнім часом в Букінгемському палаці дедалі більше говорять про економію, не дивуйтеся, якщо зустрінетеся колись у тамбурі з королевою...

Літа на зиму повернули

Ярмарок з порожніми кишенями

Нині в моді так звані пенсійні ярмарки, які на Полтавщині дехто вже встиг охрестити «губернаторськими» — через їх ініціатора і палкого прихильника голови облдержадміністрації Олександра Колесникова. Опішня — містечко з давніми торговими традиціями, отож кожне нововведення тут «беруть на зуб»: вигідно це чи ні. Спершу здалося, що так. Зелищний голова Віктор Риженко через Пенсійний фонд буквально «задавнив» КСП-боржники, і першої показової суботи товари пенсіонерів відпускали за майже символічними цінами. Тому черги до машин з борошном, крупами, м'ясом, олією, медом нагадували блокадні лінгвистичні заводи, та «шара» швидко закінчилася. З'ясувалося, що на всіх дешевого добра не вистачить і на один раз, і від того сльози заголю, як бджоли у вулику. До того ж, дехто із «шас-твичків» уже наступного дня із надбанс на ярмарку на-

зад, на базарну площу — щоб вигідно продатись. Це викликало додаткові нарікання і серед пенсіонерів, і серед боржників, бо останнім зовсім не вигідно віддавати задарма свою продукцію. Зрозуміло, хто став і заручником «високої ініціативи» — місцева влада — майже три тисячі пенсіонерів «наїхали» на неї. Хоча, що з неї взяти? Скупого бюджету вистачає, щоб на плаву утримати хоч місцеву філію служби соціальної допомоги. В її піклуванні найзлиденніші — 124 ветерани, які, як кажуть, і води собі не ладні піднести. Де вже тут ярмаркувати...

Хліб та вода — бідняцька їда

Це — традиційне меню на сніданок і вечірню полтавки Катерини Науменко. А на обід, як правило, в пенсіонерки — пісний суп або борщ, такі-сякі оладки, знову-таки чай. Заготовки на зиму бабусі робити немає з чого. Але дарма, вважає вона, перезимую.

Будинок, в якому мешкає сімдесятичотирирічна Катери-

на Данилівна, — в самому центрі міста, проте тільки й того, що в престижному районі: стіни в комуналці намокають, а кухня спільна і ванна теж. Сусіди трапляються різні — і п'яниці, і бешкетники, треба з усіма уживатися, а головне — із ЖЕДом, бо не заплатиш квартплату, ще й виселять. Із пенсії в 64 гривні — 53 йде на оплату комунальних і квартирних. Отож на прожиття залишається... 11 гривень.

— Допомагають добрі люди, — ще й хвалиться бабуся. — Картоплю, буряк брат із села привіз. Син і невістка живуть окремо. Хоч і працюють, та зарплату одержують натурою. Отож то крупы підвезуть, то борошна. Так і перебиваюся. Якраз навпроти спальні пенсіонерки — сусідній будинок, з вікнами, як «лялочки» і мансардою. Там живе «новий українець».

— У когось — палаци, а в нас — тільки ордени і медалі, — гірко зауважує ветеран.

Жінка з гордістю дістає з коробочки орден Леніна:

— Це — мого покійного чо-

ловіка як кращого механізатора «Облміжколгоспбуду». А ось ще орден Великої Вітчизняної війни, медалі — бойові та трудові. Мені кажуть — продай, а рука не піднімається. Хіба можна пам'ять продавати?

Живі померлі?

За приміською Кованьківкою, по дорозі на Березівку, напівіграшкова хатинка. Складна, здається, з усього, що потрапило під руки: цегли, кількох дошок, шиферних, очерету, солом. І сама бутафорність будівлі, і її розміри (не більш як півтора на півтора метра) навіть не викликають думки у випадкового персиджого, що тут може хтось жити. Проте це не так. У хатинці-вертинці мешкають. Це — дід Михайловича, якого в селі знають усі — й старі, й малеча.

— Колись він мав ім'я і прізвище — Анатолій Степанюк. Мав сім'ю, роботу. Та все залишилося в минулому. Тепер він просто бомж. Кажуть, що диваком його зробила хвороба, та хто може поставити точний діагноз? І, може, це справа

Солдаська вдова і колишня солдатка, самотній інвалід і престарілий ветеран-фронтовик, просто пенсіонер «на загальних підставах» — всього їх на Полтавщині близько 600 тисяч, або третина населення області, яка в Україні належить до числа «найстаріших». «Як їм живеться?» — запитання, на яке лише одна відповідь: «Погано, дуже погано».

Зовсім не лікарів, адже погляньте довкола — скільки їх блукає покинутих і забутих. Ще людей поміж ще людьми.

На нізках-стовпцях у хатині неширока дошка. Це — ліжко. Обігривається халупа по-чорному: димар зі старого діявого відра виводить їдкий дим від вогнища, яке Михайлович розпалює тут же, в кутку. Минулої зими його спіткала біда — обпик ногу. А що не міг від болю навіть замотати її, то так і пішов босоніж по морозу за десять кілометрів у лікарню. Там було і тепло, і не голодно, та чоловік не затримався — повернувся додому. Тут його одностельці. Дехто з них жаліє дивака — приносить поїсти або дещо з одягу. Звертались якось сусіди в сільраду, щоб дозволили Михайловичу поселитися в покинутій хаті біля ферми. Але там відмовили і навіть заборонили кухаркам із тракторної бригади давати йому залишки їжі, щоб «не прикормлювали».

Ось так і живе на узбіччі на шостому десятку літ людина. Нікому не потрібна.

Цей чарівний хутір, відірваний від цивілізації, має поетичну назву Гаївка. Розташований він у Семінівському районі. Фото Миколи БЕЗНОСА.

Чули? Полтавчанка — найстарша!

В УКРАЇНІ. Євдокії Онисівні Білик із села Абазівка Полтавського району — 116 років. Цікаво, що офіційно визнаних найстаріших жінок світу три: полька Янка Іжиковська, башкирка Марія Тимофеева та канадка Мері Меллер — кожній із них по 117 років. Отож, наша землячка майже рекордсменка.

Усього на Полтавщині, за даними облсоцзабезу, нараховується 7681 пенсіонер у віці 90 і більше років, а 59 «розміняти» другу сотню. Одна з таких «вікових» жінок — Мотря Андріївна Бондаренко — мешкає під містечком Кобеляки. Їй — 107 років. Два роки тому, коли бабуся захворіла на запалення легень, місцевий фельдшер виписав такого рецепта: «Ну, що тут лікувати. Тіло вже просить в землю...» А прапрабабуся на радість (чи зло?) усім одужала — і живе собі. Пам'ять має вибіткову: вірші, які вивчила ще 100 років тому, знає напам'ять і нині. Тараса Шевченка вважає українським Богом...

На Полтавщині, як і всюди по Україні, з пенсіями сутужно. Замість живих грошей ветерани щомісяця одержують повідомлення на суми заборгованості. У моду входить її погашення «натурою». Коли 107-річній Мотрі Бондаренко привезли зерно, вона сама винесла скриню для його зберігання. Воїстину, нашому роду — нема переводу...

Хутір з квітами на межах

А в цьому знаменитий вже на всю Україну фольклорно-етнографічний ансамбль «Гаївчанка». Як жартує його керівник Олександр Журавель (її всі тут звуть Шура Миколаївна), «дівчачий, бо всі ми пенсіонерки». «Дівчата» легкі на підйом — за якусь хвилину зберуться, причепуряться, кинуть усе — і готові співати.

А вперше організувались наче б випадково: в клубі нічого не проводилось. Отож сіли, позгадували, позаписували і навіть самі щось навігадували — і почали виступати по селах з концертами. Ось так і їздять з «гастроллями» вже 15 років.

Нинішнього літа показували п'ять народних обрядів в «Українському домі». Перший — весільний, але стародавній, не теперішній: гільце, шишка, коровай, свічки, «колосошки». Другий — свято врожаю. Беруть для цього сніп, квіти, хліб, піріжки, рушники. Потім свято матері: в центрі — ікона старовинна. А ще готують постовий стіл і Великодній. І до

кожного свої пісні й вишивки. Та рушники, як доля жіноча — і сумна, і весела, вся в роботі та сімейних клопотах.

Шура Миколаївна, незважаючи на свої 68 років, разом з чоловіком Сергієм Григоровичем фермерують. Мають 25 гектарів зсмілі, техніку. І свого млина. А ще корову, трое поросят, курей, качок, бджіл. А до пенсії все життя в селі — і в дитсадку працювала, і комірником, і ланковою. Ганна Вітенко 25 років була свинаркою, потім дояркою. Її сестра Марія Момот працювала «на різних». Марфа Кривошия починала біля корів, а згодом вивчилася на зоотехніка і стала

завфермою. Варвара Манюк — одвічна ланкова, а Ніна Кравцова — «вічна мама», має 11 дітей. І так про кого не згадай із «Гаївчанки» — ніхто не лінувався у житті. А з піснею забуваються біль, проблеми, печалі й самотність. Бо цей хор голосів — як єдність музики любові

і добра, ширості й відкритості.

У Гаївці, зазвичай, межі по городах засівають квітами: майорцями, айстрами, чорнобривцями. Можливо, саме від таких квітучих мсж і квітучих сіл колись розквітне й наша Україна?

Пивиха плаче, Пивиха сподівається

ПОБЛИЗУ селища Градизька Глобинського району, якщо їхати автотрасою Кременчук—Київ, ліворуч височіє знаменита гора Пивиха — посиньому жовтогаряча, а тому й прекрасна. Здалеку. А коли підібратися ближче, можна побачити незагоєні рани: глибокі сліди машин, які вивозять звідси пісок та глину, пеньки — свідчення незаконних порубок дерев та кущів, залишки багать, сміття. А внизу — рукотворне Кременчуцьке море, яке найбільш вкорочує життя найвищої на Полтавщині географічній точці, підмиваючи гору.

Унікальність Пивихи в тому, що це комплексний заповідник площею лише п'ять гектарів: бо-

танічний, зоологічний, геологічний, палеонтологічний і, звичайно, історичний. На цій землі ще й донині є сліди часів київських князів та українських гетьманів, монастирів і фортець. А між Дніпром і гирлом річки Солониці розкинулося урочище Стан, де колись була козацька Січ. Чимало історичних пам'яток зникло в 1959 році під водами Кременчуцької ГЕС. Згадаймо застереження Феодосія Рогового в романі «Свято останнього млива»: «Вода залле двісті двадцять п'ять тисяч гектарів плавнів і ораниці». Так і сталося, хоча Пивиха і вистояла. Проте її нинішня доля — безмовний стогін і плач.

Дельфін за гопак

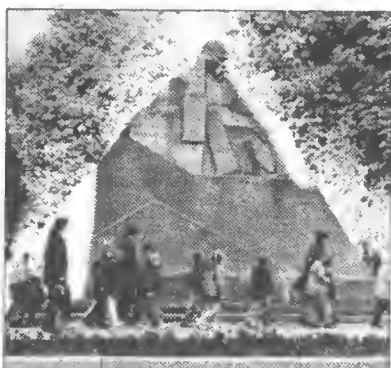
В ІТАЛІЙСЬКОМУ місті Фіві-зано відбувся міжнародний фестиваль «Світ музики», в якому взяли участь два колективи полтавської обласної філармонії — ансамблі «Чураївна» та «Полтава». У фестивалі, де брали участь 46 колективів із 30 країн світу, полтавці здобули гран-прі, три дипломи абсолютних лауреатів та два спеціальних призи у вигляді сріблястих дельфінів.

Сторінку підготував власний кореспондент «ГУ» по Полтавській області Григорій ГРИНЬ

Тел. 7-46-09.

Новобудови міста; пам'ятник Т.Г.Шевченку; вид з Іванової гори на Хрестовоздвиженський монастир. Фото Миколи БЕЗНОСА.

Хатинка-вертинка — дід Михайловича. Тепер він просто бомж

! У номер

✓ Чернігів

Інвестиція... в болото

Помічник посла Королівства Нідерландів з питань агропромислового комплексу та екології Елен ван дер Вурхт оглянула Замглайське болото, що на Ріпкинщині. Після видобутку торфу тут розпочато створення державного гідрологічного заповідника «Сіверин» на площі 4428 гектарів. Голландія має намір надати грошову допомогу для відродження природного куточка.

✓ Рівне

Починали на піску

З 1888 року, коли бельгійські підприємці купили на Поліссі невелику ділянку сипучих пісків, призначених для скловиробництва, і відкрили примітивну гуту, бере початок «родовід» відкритого акціонерного товариства «Рокитнівський скляний завод», що в селищі Рокитне на Рівненщині. Своє 100-річчя підприємство зустрічає «помолодім», бо влітку було проведено капітальну реконструкцію. Відрадно й те, що тут уміють господарювати: завод не має боргів перед державою, і склороби вчасно одержують зарплату.

✓ Одеса

Оселилися німці у степовому селі

Одразу 50 сімей німців-переселенців справили новосілля в українському степовому селі Доброолександрівка, що в Овідіопольському районі на Одещині. Добротні оселі споруджено коштом уряду ФРН. Раніше тут створено культурно-побутово-торговельний комплекс, що задовольняє всі потреби мешканців села. Німці, силоміць вивезені з тутешніх місць у різні кінці колишнього Союзу в 40-і роки, по поверненню в Причорномор'я знаходять у селі не тільки житло і роботу, а й приязнь українців та представників інших національностей.

✓ Луганськ

Гостри перо замолоду

Підбито підсумки літературного конкурсу молодих авторів Луганщини, організованого управлінням у справах сім'ї та молоді обласної держадміністрації за сприяння підколективу університету імені Тараса Шевченка і обласної організації «Молода просвіта». У номінації «Гостре перо» поза конкуренцією була п'ятикурсниця філологічного факультету Олена Палієнко. Репутацію педагогічного вузу як «літературної кузні» підтвердив і студент цього самого факультету Олексій Півень, який переміг у номінації «Срібний колос».

✓ Київ

Старшокласники моделюють роботу ООН

Понад 200 старшокласників з 50 українських шкіл беруть участь у конференції «Модель ООН. Україна», яка проходить у санаторії «Пуща-Озерна» під Києвом. Програмою конференції, зокрема, передбачено ознайомлення учнів з системою роботи ООН, робота в її п'яти комітетах, вироблення проекту резолюції.

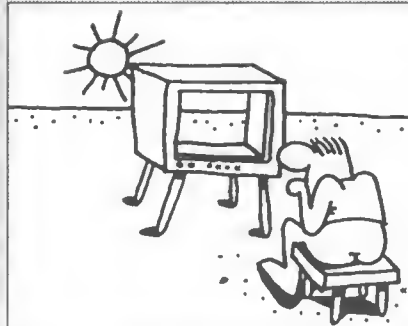
Одне із завдань цього заходу — показати роль ООН у міжнародному співробітництві, повідомляє «Інтерфакс-Україна». До речі, в нашій країні конференція відбувається вперше, хоч у світі такі акції проводять уже протягом 36 років.

✓ Чернівці

Усурійська «гостя» вподобала Буковину

Мешканець села Кулішівка Сокирянського району Чернівецької області Іван Біляний протягом багатьох років займається культивуванням цінної лікарської рослини — женьшеню. Він розробив власну технологію вирощування вередливої далекосхідної гості, яка забезпечує йому високі врожаї. За три-чотири роки «корінь життя» набирає в парнику аматора 50—70 грамів, тоді як в умовах «рідної» усурійської тайги для цього потрібно 15—20 років.

Окрілений таким успіхом, травознавець, якому переважило за вісімдесят літ, заклад ще одну ділянку женьшеню.

Мал. Валерія ПОПОВА.

П'ЯТНИЦЯ, 6 листопада

УТ-1

06.00 Анонс.
06.05 Агромагазин.
06.15 Доброго ранку, Україно!
08.00, 22.45 Національний хіт-парад.
08.10 Телефільм «Пейзаж душі після сповіді».
09.10 Фінансовий огляд.
09.20 Худ. фільм «Дубравка».
10.40 Вам, фронтовики... Співас народний артист України Г. Гаркуша.
11.00 Літопис національного відродження. «Українська ніч 33-го». Фільм 3 — «Гільйотина». Глави 1, 2.

12.00 УТН.
12.15 Відкривасмо Біблію.
12.45 Національний хіт-парад представлєся.
13.15 Діловий канал.
14.00—14.45 Національна академія наук України. Електронна комп'ютерна газета «Все — всім».

15.00 УТН.
15.20 Шоу «Ток-ринг».
16.00 Сім'я.
16.30 Мультсеріал «Черепахи-ніндзя».
17.00 Серіал «Відчайдушні».
18.00 УТН.
18.20 Серіал «Вітер у спину».
19.15 Серіал «Час збирати камінь».
20.30 Фінансовий огляд.
20.40 Вечірня казка.
21.00 УТН.
22.00 Щасливий дзвінок.
22.50 Нове покоління.
23.20 Серіал «Король». Фільм «Око циклопа».

00.50 УТН.
01.00 Доля гумориста. А. Литвинов.

УТ-2

10.00 Телеанонс.
10.05 Телеканал «Право».
11.05 Телефільм «Збирач слави козацької».
11.55 Мультфільм.
12.10 Закон з закон.
12.15 Молода Галичина-98. Частина 2.
13.25 Закон з закон.
13.30 Оранта.
14.00 Україна сьогодні.
14.30 Док. фільм «Міттендрін. Погляд із середини».
14.55 Закон з закон.

СТУДІЯ «1+1»

07.00 Програма «Сніданок з «1+1»».
08.00 Серіал «Любов і тасмійні Сансет Біч».
09.25 Серіал «Марія».
10.00—16.00 Програми УТ-2.
16.00 ТСН.
16.15 «Не всі вдома».
17.00 Серіал «Район Беверлі Хіллз».
18.00 Худ. фільм «Дівчина з гітарою».
19.30 ТСН.
19.55 «Імперія кіно» представляє. Худ. фільм «Операція «Святий Януарій»».

21.45 Сам собі режисер.
22.15 Серіал «Тисячоліття помсти».
23.15 ТСН.
23.40 Нічний кінозал представляє. Худ. фільм «Сімейний бізнес».

УТ-3

07.00 «Раночок».
08.00 Серіал «Жорстокий янгол».
09.15 Серіал «Менти» з циклу «Вулиці розбитих ліхтарів».

10.25 Телевізійна патрульна служба. Ситуація.
10.35 «Джентльмен-шоу».
11.05 Телефільм «Поховані тасмійні». Заключна серія.
12.00 А. Райкін у комедії «Чарівна сила мистецтва».
12.50 Інтернові.
13.00 —18.00 Програми обласних та регіональних телекомпаній.

18.00 Інтернові.
18.10 Коханця з першого погляду.
18.45 Гарний настрій.
19.00 Поле чудес.
20.00 Інформаційна програма «Подорожі». «Час».

20.40 інтерспорт.
20.45 Прогноз погоди.
20.50 Великі сищики. Міс Марпл у детективі А. Крісті «Вбивство у будинку вікарія».

22.40 Нещодавно.
23.30 Телевізійна патрульна служба. Ситуація.

23.45 Про це...
00.25 «Про це» в еротичному фільмі «Пастка».

02.10 Прогноз погоди.

КДРТРК

13.00 Анонс.
13.05 Київські новини.
13.15 Телесеріал «На вістрі».
13.55 Агранже панорама Київщини.
14.25 Визволителям Кисва присвячується.
15.15 Крила.
15.45 Київські мініатюри.
16.15 Домашній доктор.
16.35 Тисячоліття.
16.50 Телесеріал «На вістрі».
17.30 За київським часом.

ТЕТ і КИЇВ

06.45 СІТ
07.05 Миські новини
07.20 Антресолька
07.35 Дай п'ять
07.40 Корисні поради
07.45 Вернісаж
08.00 Мир дому твоему (Християнська програма)

КИЇВ

08.30 Хрещатик
08.45 Анонс
08.50 Щоденник виставки «Охорона здоров'я-98»

09.00 Місто майстрів
09.15 Добрі новини
ТЕТ

09.30 М/ф
09.40 Х/ф «Одіссей капітана Блада», с. 2
10.45 Спорт, сузір'я. Чемпіонат Європи з кікбоксингу і тайського боксу, ч. 1
11.15 Душа до душі
11.35 Медичний тижневик
12.05 Телекурс німецької мови «Alles Gute!», вип. 22
12.25 10 хвилин на порожньому місці
12.35 Джаз-степ, танц-КЛАС!
12.45 Решето. Група «Caterpillar»
13.25 Театр на долонях

КИЇВ

14.00 Д/с «Незабутні жінки століття». Коко Шанель
14.30 В. Щербачов представляє...
15.00 М/ф
15.20 Вікна у світ
15.50 А ми самі з вусами
16.20 Анонс

ТЕТ

16.30 Концерт Т. і С. Нікітних, ч. 1
17.35 М/ф
18.00 Блеф-клуб
18.40 Світ Аліси
19.00 Т/с «Неш Бріджес»
19.55 Це — Ми!
20.25 Корисні поради
20.30 СІТ
20.50 Дай п'ять
20.55 Інформація до роздуму
21.05 Антресолька
21.20 Миські новини

КИЇВ

21.30 Анонс
21.35 Що? Де? Почм?
21.45 Хрещатик
22.00 Щоденник виставки «Охорона здоров'я-98»
22.10 Х/ф «Папаша»
23.40 Чорний квадрат
00.10 Експрес-інформ
00.25 Комп'ютер Х
00.40 Нічний канал

ІСТУ

07.00 «Невгамовні». Мультсеріал
07.30 «Гей, Арнольде!»
07.50 «ELITE ITALIA». Телемагazin
08.00 Вісті
08.28 Миколина погода
08.30 Люди. Інформаційно-публіцистичний тижневик

09.00 «Соколине гніздо». Телесеріал
09.45 «ELITE ITALIA». Телемагazin
10.00 «Готель». Телесеріал
10.45 «ELITE ITALIA». Телемагazin
11.00 «Чарльзів клопіт». Комедійний телесеріал
11.30 «Відкривачі світ». Комедійний телесеріал
12.00 Шлягер бо шлягер
13.00 Планета людей
13.30 Візит. Червоне море, Синай
14.00 Пані. Стиль життя
14.30 «Соколине гніздо». Телесеріал
15.15 «ELITE ITALIA». Телемагazin
15.30 «Невгамовні». Мультсеріал
16.00 «Гей, Арнольде!». Мультсеріал
16.30 Мистецький канал «Територія А». Хіт-парад
17.20 «ELITE ITALIA». Телемагazin
17.28, 19.58, 22.28 Миколина погода
17.30 «Роки молодії». Молодіжний телесеріал
18.26, 20.56, 23.26 Головні події дня (ТІА «Вікна»)
18.30 «Мандрівний лицар». Гостросюжетний телесеріал
19.30 «Чарльзів клопіт». Комедійний телесеріал
20.00 «Вир світів». Пригодницький телесеріал
21.00 «Тасмійні Нью-Йорк». Гостросюжетний телесеріал
22.00 Вечірні вісті (ТІА «Вікна»)
22.30 «Ренегат». Гостросюжетний телесеріал
23.15 «ELITE ITALIA». Телемагazin
23.30 Ток-шоу «Він і Вона»
00.00 Мистецький канал «Територія А». Хіт-парад
01.00 Програма передач на завтра

СУБОТА, 7 листопада

УТ-1

07.30 Анонс.
07.35 Гімнастика.
07.55, 18.55 Національний хіт-парад.
08.00 Хто в домі хазяїн?
08.30 Док. фільм «Здоровило — флоридська пантера».

09.00 Серіал «Маленький бродяга».

09.30 Сніданок меломана.
10.00 Худ. фільм «Крадіжка». І серія.
11.05 Мультфільм.
11.30 Телеканал «Превос».

12.00 УТН.

12.20 Наук.-поп. серіал «Каскадери».

13.10 Альманах «Основа».

13.40 Док. фільм «Де Голь-Мальро. Зіставлені портрети».

14.45 Прес-кур'єр.

15.00 УТН.

15.20 Худ. фільм «Так пощастило».

16.50 Мультфільм.

17.00 Від «Перехрестя» — до успіху!

17.30 Реальний сектор.

18.00 УТН.

18.15 Шоу «Ток-ринг».

19.10 Худ. фільм «Небезпечні гастролі».

20.40 Вечірня казка.

21.00 УТН.

22.00 Серіал «Лейтенант Рокка».

22.50 Вітражі.

23.35 Національний хіт-парад. Топ-10.
00.05 УТН.
00.25 «Цілу осмішку твою». Вечір-бенефіс Л. Нєдін.

УТ-2

10.00 Телеанонс.
10.05 Закон з закон.
10.10 Молодіжний канал. Сімейна кухня. Музична подія. Ток-шоу «Асоціація». Музичні новини.
12.10 Україна аграрна.
12.25 Закон з закон.
12.30 Дім і стиль.
13.00 Клуб-700.
13.30 Клуб Суперниги.
13.50 Мультфільм.
14.00 Спортивний канал.

СТУДІЯ «1+1»

07.00 «Парк автомобільного періоду».
08.00 Мультсеріал «Пригоди Соніки».
08.30 Серіал «Повернення на Юпітер».
09.00 Доброго ранку, країно!
10.00—16.00 Програми УТ-2.
16.00 Серіал «Рятувальний патруль».
17.00 Пригодницький серіал «Ксена — принцеса-воїн».
18.00 «Як стати зіркою».
18.30 Серіал «Графіня де Монсоро».
19.30 ТСН.
19.55 «Імперія кіно» представляє. Худ. фільм «Біле сонце пустелі».
21.30 Серіал «Цілок тасмійно».
22.30 ТСН — особливий погляд.
23.00 Нічний кінозал для дорослих представляє. Худ. фільм «Анна Кареніна».

УТ-3

«ІНТЕР»

09.00 «Інтер»-анонс.
09.05 Прогноз погоди.
09.10 Дівова.
09.30 Мультфільми «Талант і прихильники», «Футбольні зірки».
10.00 Дитячий серіал «Пригоди лісового патруля».
10.25 На перший погляд.
10.50 Ранкова пошта.
11.25 Смак.
11.45 В. Третьак у програмі «Горіччє братів Пілотів».

12.15 Фан-клуб.

12.40 Телевізійний центр моди.

13.10 Життя серед життя.

13.40 Серіал «Фліппер-2».

14.25 Ігри свиту.

15.15 Спорт-тайм.

15.50 Серіал «Спецпідрозділ «Пасифік»».

16.45 Серіал «Найтмен — людина-ночі».

17.30 КВН-асорті.

18.00 Національна лотерея.

18.05 Світ пригод і фантастики. Худ. фільм «Зоряні ворота».

20.00 Інформаційна програма «Подорожі».

20.40 Прогноз погоди.

20.45 Серіал «Менти» з циклу «Вулиці розбитих ліхтарів».

21.50 Вечір з М. Жванецьким

22.50 Нічний сезон. Худ. фільм «Гнів богині».

00.35 Ніч відоклінів.

01.35 Прогноз погоди.

КДРТРК

08.00 За київським часом.

08.30 Християнська програма «Ці твій день».

ТЕТ і КИЇВ

ТЕТ

07.00 СІТ
07.20 Миські новини
07.35 Антресолька
07.50 Корисні поради
07.55 Джазова ретроспектива

КИЇВ

08.30 Хрещатик
08.45 Що? Де? Почм?
08.55 Т/с «Жінки біля моря», с. 5

09.55 Арт-афіша
10.25 Зоряне меню
10.55 Х/ф «Папаша» (з субтитрами)
12.25 Анонс

ТЕТ

12.30 Світ людини. Медицина
13.00 Творчий вчір н. а. України А. Литвинова, ч. 1

14.30 Балет — любов моя. В. Калиновська, ч. 2

15.00 Фільм-концерт «Друзі згадують»

15.55 «Еліс» — світ тханін

16.00 Супер-шоу «Простіше простого»

КИЇВ

16.30 Хрещатик
16.45 Анонс
16.50 М/ф
17.00 Київські мініатюри
17.30 Т/с «Жінки біля моря», с. 6

18.20 «Нехай вам буде кольоро»
18.30 Xi-xi та ха-ха
18.40 Умішха. Україна. Світ
19.10 Умішха. О. Демчук
19.30 Столиця
19.45 Кіноколо
20.05 Казка біля нічкіна
20.15 Хрещатик

ТЕТ

20.30 СІТ
20.50 Корисні поради
20.55 Спати час
21.15 Миські новини
21.30 Т/с «Спека в Лос-Анджелесі»

22.30 Той самий Горін
23.15 Спорт, сузір'я. Чемпіонат Європи з кікбоксингу і тайського боксу, ч. 2

23.45 Імперія пристрасті
00.25 Х/ф «Дорожні ігри»

ІСТУ

07.00 «Разом з Вами». Розважальна програма
08.00 Вісті

08.28 Миколина погода
08.30 Економічний вісник
09.00 «3 x 4». Найкращі домашні відео
09.25 «Чудернацька наука». Молодіжний комедійний телесеріал
09.50 «ELITE ITALIA». Телемагazin
10.00 Мистецький канал «Територія А». Музичний тиждень
10.25 Архі-Арт. Розважальна програма
10.50 «ELITE ITALIA». Телемагazin
11.00 «Син за батька... відповідає». 3 серіалу «Остання адреса»
11.30 Фабрика снів
12.00 «Вавилон-5». Космічний суперсеріал
12.45 «ELITE ITALIA». Телемагazin
13.00 Серіал «Золотий вік кунг-фу». Фільм «Четверо із Шаоліня кидають виклик»

14.30 Супербол

15.00 Валентин Щербачов представляє...

15.30 Футбольна планета. Тижневий огляд.

16.00 Спортивний тижневик

17.00 Візит. Фінляндія. ч. 1, Високі Татри

17.30 Мистецький канал «Територія А». Музичний тиждень

18.00 «Вавилон-5». Космічний суперсеріал

19.00 «Дотик ангела». Телесеріал

20.00 Модний час

20.30 «3 x 4». Найкращі домашні відео

21.00 «Я хочу тримати тебе за руку». Художній фільм

23.00 «Хмарочос». Музична програма

00.00 «Повітряний вояк». Пригодницький телесеріал

01.00 Програма передач на завтра

Неділя, 8 листопада

УТ-1

07.00 Анонс.
07.05 Село і люди.
07.35 Гімнастика.
07.45 Українське спортлото.
07.55, 18.20, 20.30 Національний хіт-парад.
08.00 Вікно в Америку
08.30 Відкривасмо Біблію.
09.00 Серіал «Блакитне дерево».

09.45 Служу народу України!

10.15 Худ. фільм «Крадіжка».

10.25 Ігри свиту.

11.20 Док. фільм «Екологічне землеробство».

11.40 Шоу самотнього холостяка.

12.00 УТН.

12.10 Агрономіка.

12.20 Сто чудес світу.

12.35 Свічадо.

13.00 Телефестиваль «Мелодія-98».

13.30 Сімейний лікар.

14.00 «Тасмійні історії» з Д. Харитоновим.

14.30 Телеканал «Право».

15.00 УТН.

ЗАТ «Фобос Інтернешнл»

**ПРИДБАЄ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКУ
ПРОДУКЦІЮ***

✓ пшеницю 5 кл. фуражну	122-133 грн. за 1 тонну
✓ ячміння фуражного	100-114 грн. за 1 тонну
✓ насіння соняшника	600-615 грн. за 1 тонну
✓ пшеницю 3 кл. продовольчу	185-191 грн. за 1 тонну
✓ пшеницю 4 кл. продовольчу	145-153 грн. за 1 тонну
✓ кукурудзу фуражну	135-141 грн. за 1 тонну
✓ горох фуражний	250-258 грн. за 1 тонну

**ПРОПОНУЄ
ЗУСТРІЧНІ
ПОСТАВКИ***

1 т дизельного палива =	4,92 т пшениці 5 кл. фуражної
	6,00 т ячменя фуражного
	2,35 т гороху фуражного
	4,14 т пшениці 4 кл. прод.
	3,24 т пшениці 3 кл. прод.
	1,09 т насіння соняшника
1 т бензину А-76 =	5,16 т пшениці 5 кл. фуражної
	6,30 т ячменя фуражного
	2,47 т гороху фуражного
	4,34 т пшениці 4 кл. прод.
	3,40 т пшениці 3 кл. прод.
	1,14 т насіння соняшника

* У зв'язку з нестабільним становищем українського ринку ціни на сільськогосподарську продукцію та коефіцієнт обміну не є кінцевими і можуть бути змінені на час укладання конкретних контрактів з товаровиробниками.

**Виріжте заяву,
заповніть
і надішліть
на адресу:**

Кому:
АТ «Фобос Інтернешнл»
Департамент закупівлі с/г продукції
Адреса:
252011, м. Київ,
вул. Арсенальна, 9/11, 2-й поверх

Департамент
закупівлі с/г продукції

**Заява на укладання угоди
купівлі-продажу с/г продукції**

Цією заявою ми підтверджуємо готовність реалізувати:

(назва с/г продукції)

згідно до запропонованих вами умов, або за цінами:

(у разі незгоди з запропонованими цінами просимо вказати
бажану для Вас ціну на с/г продукцію)

у кількості _____ тонн.

С/г продукція знаходиться на _____

(вказати назву, тип елеватора – річковий, залізничний і т. ін.)

(область, район)

(або строки, в які продукція може бути завезена
на елеватори після укладання угоди)

Найбільш цікава для Вас форма розрахунку:

- ☐ безготівкова, на р/рахунок;
- ☐ вексель АТ «Фобос Інтернешнл», авальований ПУМБ;
- ☐ готівкою.

Назва та адреса заявника: _____

Прізвища службових осіб, посада: _____

Телефони, факс: _____

НАЧАЛАСЬ ПОДПИСКА на 1999 год!

Подпишись

На

Стоимость подписки
на 1999 год - 147 гривень
ПОДПИСНОЙ ИНДЕКС
61006

Тел./факс:
(044) 488-50-45, 488-38-11

Посредник

С Чешскими авиалиниями в Прагу самолетами Boeing 737-500 понедельник, четверг, суббота

CSA

- бизнес класс
- настоящее чешское пиво всегда на борту самолета
- новый самолетный парк, техника не старше 5 лет
- в Европу, Нью-Йорк, Канаду
- на рейсы SK AIR в Кошице, Братиславу

Новый адрес:

ул. И. Франко 36
246-56-27, 246-56-28

CSA CZECH AIRLINES

«НВП Елотек ООО»

Ідентифікаційний код
№ 23514990

**оголошує про
своє зачинення.**

Всі претензії приймаються
протягом 2 місяців
з моменту публікації
по тел.: 441-2664

Компания «Вермала Инвестментс-Украина С. А.» объявляет о своей ликвидации. Претензии кредиторов принимаются ликвидационной комиссией в течение двух месяцев со дня опубликования данного объявления по адресу: Киев, ул. М. Заньковецкой, 6, кв. 48-49. Тел. 229-04-78.

До відома громадськості

Державне підприємство «Лисичанська теплоелектроцентр» звернулося до Національної комісії регулювання електроенергетики України з проханням про видачу ліцензії на здійснення підприємницької діяльності, пов'язаної з виробництвом і постачанням електричної енергії на території України.

Поштова адреса: 349905, Лисичанськ-5, вул. Енергетиків, 98.

Телефон 6-22-80.
Телетайп 118514 «Янтарь». Факс 6-16-83.

До уваги акціонерів ЗАТ «Кедр».

Загальні збори акціонерів товариства проводимуться 18 грудня 1998 р. у місті Києві за адресою: вул. М. Раскової, 23.

Довідки за телефоном 517-59-55.

Порядок денний

1. Про внесення змін і доповнень до статуту.
2. Випуск акцій товариства.

У номер

✓ Батурин

Вони постраждали за волю

Учора громадськість Чернігівщини вшопувала пам'ять батуринців, які 2 листопада 1708 року загинули за прагнення здобути волю України. 290 років тому царські війська жорстоко розправилися з гетьманською столицею, спаливши її вщент.

Біля символічної могили полеглим оборонцям міста, мирним жителям відбувся скорботний мітинг, панahiда.

✓ Хмельницький

І знову залунали церковні дзвони

Майже через сім десятиліть знову залунали церковні дзвони у селі Корчівці Красилівського району. Нещодавно тут, на місці зруйнованої у тридцятих роках, відкрито нову церкву. Її будівництво велося в основному за кошти, виділені місцевою селянською спільнотою «Мир», яку очолює досвідчений керівник Микола Федорчук. З допомогою парафіян храм виріс за три роки і справедливо вважається одним з кращих у Красилівському районі. Дорогу до нього торують не тільки місцеві жителі, а й мешканці майже десятка довколишніх населених пунктів.

✓ Черкаси

Від минувшини до сьогодення

Цікавий довідник «Пам'ятки Черкас» вийшов друком в обласному центрі. Автори книги — краєзнавці П. Соса, Г. Березняк і В. Мельниченко — вперше систематизували давні історичні пам'ятки 700-літнього міста, а також сучасні архітектурні ансамблі, монументальні споруди, присвячені видатним подіям в історії України та Черкас. Нова краєзнавча книга відразу знайшла свого читача.

✓ Київ

Причини аварії «Зеніт-2» відомі

Причиною від'єднання двох каналів бортової цифрової обчислювальної машини (БЦОМ) двигуна ракетноносія «Зеніт-2» стали два одиничні збої. Таких висновків дійшла українсько-російська комісія, що завершила розслідування причин аварії «Зеніт-2» з 12 супутниками «Глобалстар» на борту в ніч на 10 вересня. Комісія виробила рекомендації з розробки алгоритму захисту каналів БЦОМ від одиничних збоїв з обов'язковою реалізацією його на наступних пусках ракетноносія «Зеніт». Систему управління ракети-носія розроблено Державним унітарним підприємством «Науково-виробничий центр автоматики і приладобудування» (Москва, Росія), повідомляє «Інтерфакс - Україна».

Рятувальниками не народжуються.

Ними стають

Свою другу річницю Міністерство з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи вперше зустріло ще одним святом — Днем рятувальника. Відтепер цю дату відзначатимемо щороку в останню суботу жовтня. Напередодні свята, вшановуючи нелегку працю цих мужніх людей, ряд рятувальників було нагороджено відзнакою «За відвагу в надзвичайній ситуації», а також орденами та медалями.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Редактор номера В. СУДДА.
Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заступник головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДА (заст. головного редактора).

♦ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
♦ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
♦ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
♦ Рукописи не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Засновник і видавець — Верховна Рада України

Протягом години — у темряві...

Спорт

Футбол. Чемпіонат країни. Вища ліга. 15-й тур.

«Динамо» — ЦСКА. 2:0. 2 000. Кардаш, 39, Белькевич, 77. «Шахтар» — «Металург» Д. 4:2. 2 500. Ковальов, 58, 72, Матвеев, 79, Попов, 81 — Мінтенко, 33, з пенальті, Волошин, 87. На 61-й хв. з поля вилучено Дорохова («Металург»). «Ворскла» — «Металург» Зп. 3:0. 5 000. Петков, 17, Хомин, 43, 59. «Зірка» — «Прикарпаття». 2:1. 2 000. Мартинів, 17, Кислов, 70 — Шумський, 44, з пенальті. «Дніпро» — «Кривбас». 2:1. Нагорняк, 4, Філімонов, 10 — Атаманчук, 28. На 44-й хв. Мороз («Кривбас») не реалізував пенальті. На 73-й хв. з поля вилучено: Грановського («Кривбас») і Тутиченка («Дніпро»). «Нива» — «Таврія». 0:0. 1 500. «Металіст» — СК «Миколаїв». 0:0. 10 000. «Карпати» — «Металург» М. 3:1. 5 000. Паляниця, 35, Гецько, 37, Мізін, 49 — Пушкаца, 39.

	В	Н	П	М	О
ШАХТАР	11	0	3	44-13	33
ДИНАМО	9	3	1	37-9	30
КАРПАТИ	8	5	2	24-13	29
Кривбас	7	6	2	17-7	27
Металург М	6	4	5	18-13	22
ЦСКА	5	7	3	19-17	22
Металург Д	6	4	5	18-20	22
Металург Зп	6	3	5	22-23	21
Металіст	6	1	8	15-24	19
Таврія	4	4	7	16-20	16
Ворскла	4	4	7	16-22	16
Зірка	4	4	7	13-19	16
Нива	4	4	7	11-19	16
Дніпро	5	1	9	13-27	16
СК МИКОЛАЇВ	2	4	9	10-27	10
ПРИКАРПАТТЯ	2	4	9	13-33	10

Офіційно це був останній тур першого кола. Однак ми знаємо, що на кілька клубів чекають ще й «догравання». І найбільший інтерес до поєдинку в Києві 29 листопада, в якому зустрінуться лідери — «Динамо» і «Шахтар» (це — перенесений матч 4-го туру).

А цього разу було кілька моментів, на які варто звернути увагу. По-

перше, після тривалої дискваліфікації до складу «Дніпра» повернувся Сергій Нагорняк. Своє повернення він відзначив голом у ворота криворіжців уже в дебюті зустрічі. Для дніпропетровців, які переживають не ліпші часи, ця перемога — справді на вагу золота.

У Львові на одинадцятій хвилині другого тайму згасло світло. І не було його майже годину. Як і водить-

нат» великий інтерес не тільки в українських уболівальників, для яких проблема зайвого квитка стоїть гостро, а і в УЄФА. Високопоставлені чиновники цієї організації — Еріх Еплс та Маркус Штудер — прибувають до столиці нашої держави спеціально на цю зустріч.

Сьогодні о 12.00 на стадіоні «Динамо» відбудеться прес-конференція з кимось із динамівських тренерів.

За мить півзахисник «Динамо» Василь Кардаш заб'є м'яча у ворота ЦСКА.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

ся у таких випадках, були телефонні контакти з ПФЛ. Звідти дали «добро» на продовження матчу. «Карпати» виграли і знову розташувалися у третьому ряду турнірної таблиці.

А очолює її «Шахтар», який у важкій боротьбі здолав земляків. Хоча за втраченими очками донеччани не є абсолютно перші. Адже такий само показник і в динамівців.

За їх поєдинком проти ЦСКА на НСК «Олімпійському» уважно спостерігав скаут «Арсеналу» Дейв Холден. До речі, і кияни відрядили в туманний Альбйон Михайличенка з Веремеевим, які переглянули поєдинок Прем'єр-ліги «Ковентрі» — «Арсенал» (цей матч завершився з рахунком — 0:1, гол забив Анелька). Точно відомо, що до Києва не прибуде нідерландський легіонер, знайний «пілот-ас» Деніс Бергкамп. Аерофобія тримає бідолашного в кістлявих руках страху.

До речі, до завтрашнього матчу Ліги чемпіонів «Динамо» — «Арсе-

«Арсенал» прилітає до Києва орієнтовно о 17.00. У складі англійської делегації 122 особи. Команда і її обслуга — 36 чоловік, директорат — 11, група підтримки — 43, журналістів — 32 (стільки само наших було в Лондоні). Команда й офіційні особи мешкатимуть у готелі «Національний», решта — в «Русі».

Віктор БРАНИЦЬКИЙ

Хокей

Чемпіонат СЕХЛ. «Сокіл» (Київ) — «Юність» (Мінськ) — 10:1 (шайби у киян закинули — Синьков, Бобровников — 2, Зіневич, Дідковський, Гончаренко, Марковський, Садій, Харченко, Свобода) і 2:1 (Касянчук, Свобода). «Німан» (Гродно) — «Беркут-ППО» (Київ) — 2:3 (Горулько, Яковенко, Ніколаєв) і 2:4.

У турнірі упевнено лідирує «Сокіл» — 30 очок, «Німан» — 24.

Бідний урожай у «Ниви»

Футбол. Першість України. Перша ліга. 17-й тур. «Чорноморець» — «Шахтар-2». 1:0. Гусейнов, 71. «Металург» — «Торпедо». 0:2. Бондаренко, 23, Іричук, 45. «Буковина» — «Динамо-2». 1:4. Шпірнов, 34, з пенальті — Хацкевич, 23, 27, 89, Венгліньський, 54. «Поділля» — «Десна». 2:0. Мацюк, 9, Дібуалдзе, 13. ФК «Львів» — «Сталь». 1:1. Вікарюк, 16 — Моргунів, 25. «Волинь» — «Шахтар». 1:0. Мозолук, 54. «Явір» — «Нива». 1:1. Коврижкін, 1 — Фінкель, 40. «Нафтовик» — «Полісся». 0:0. «Поліграфтехніка» — ФК «Черкаси». 2:1. Мельниченко, 20, Сич, 56 — Агарін, 28. «Кремінь» — ЦСКА-2. 1:3. Матвійченко, 11 — Каряка, 12, Пінковський, 24, Дараселія, 50.

18-й тур. «Чорноморець» — «Торпедо». 2:0. Заворотнюк, 61, Гусейнов, 64. «Металург» — «Шахтар-2». 1:4. Безручко, 23 — Тимошук, 38, Мешков, 37, Данченко, 76, Яксманіцький, 84, з пенальті. «Буковина» — «Десна». 1:0. Жабінський, 48. «Поділля» — «Динамо-2». 1:1. Мацюк, 16 — Косирін, 15. ФК «Львів» — «Шахтар». 5:1. Павлиш, 6, Леськів, 37, з пенальті, Вікарюк, 41, А.

Мазур, 71, Михалів, 89 — С. Колесник, 19. «Волинь» — «Сталь». 1:0. Мозолук, 90. «Явір» — «Полісся». 0:1. Паршин, 46. «Нафтовик» — «Нива». 1:0. Захаров, 82. «Поліграфтехніка» — ЦСКА-2. 1:0. Потапов, 80. «Кремінь» — ФК «Черкаси». 1:4. Базиляк, 6 — О. Грицай, 26, 43. Остроушко, 35, з пенальті, Бакалов, 90.

Багатьом здавалося, що після нокауту в Києві «Чорноморець» не швидко оговтається. Проте одесити, фінансові справи яких пішли на краще, в домашній серії перемогли сильних суперників і не дали змоги «Торпедо» відірватися. Ще один претендент на путівку до вищої ліги — вінницька «Нива» — повертається додому з легким багажем. Лише очко вдалося здобути лідерів у двох зустрічах проти команд Сумської області. Якщо врахувати, що і «Явір», і «Нафтовик» у турнірній таблиці пасуть задніх, то можна зробити висновок: «Нива» знову потрапила у смугу невдач. Як швидко вона її подолає? На це питання має дати відповідь наступна зустріч з «Поліграфтехнікою», яка нині прогресує і піднялася на сьому позицію.

Лише два тури (6 та 9 листопада) залишилися до кінця першого кола. Вони, звісно, не зможуть різко змінити становище лідерів, середняків та аутсайдерів. Проте посперду — канікули. І вже після них турнірна доля клубів може дуже змінитися. Адже багато команд можуть зміцнитися сильними виконавцями, якщо, звісно, розв'яжуть свої фінансові проблеми.

Приклад «Чорноморця» свідчить: це зробити можна, якщо знайдуться люди, котрі люблять футбол, команду свого рідного міста. Я маю на увазі Чернігів, Алчевськ, Кременчук, Чернівці, Краснопілля...

А поки що в турнірній таблиці команди розташувалися в такому порядку: «Динамо-2» — 41 очко, «Торпедо» — 39, «Чорноморець» — 33, «Нива» — 32, ФК «Черкаси» — 29, «Шахтар-2» — 26, «Поліграфтехніка» — 23, ЦСКА-2 — 22, «Полісся», «Волинь», ФК «Львів», «Поділля» — по 20, «Нафтовик» — 19, «Металург» і «Сталь» — по 17, «Десна» — 16, «Буковина» — 13, «Шахтар» — 10, «Явір» — 9, «Кремінь» — 8.

Ярослав СЕРГІЄНКО.

Голос України

Газета виходить з 1 січня 1991 року.
Адреса ВР України:
252019, м. Київ-19,
вул. М. Грушевського, 5
Адреса редакції:
252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23;
телефакс — 224-72-54;
відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44;
телефакс — 449-85-62.
E-mail: sekret@golos.relc.com

Свідцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 192662.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50
Зам. 0311211.
2 3 4 5 6 7 8 9